

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΜΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Οι πολιτικές νεολαίας στο
Συμβούλιο της Ευρώπης και το
σύστημα συνδιαχείρισης ως μέσο
ένταξης των νέων στη λήψη
αποφάσεων»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΜΑΡΙΑ ΡΟΪΔΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΣΟΦΙΑ ΜΠΟΥΤΣΙΟΥΚΗ
ΕΞΕΤΑΣΤΗΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΙΟΥΝΙΟΣ 2020

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου.»

«Η παρούσα διπλωματική εργασία αφιερώνεται στην οικογένειά μου, που πάντοτε στηρίζει όλες μου τις επιλογές και στους καθηγητές μου, Σοφία Μπουτσιούκη και Ιωάννη Παπαδόπουλο, οι οποίοι υποστήριξαν από την αρχή την συγκεκριμένη προσπάθεια.»

Περίληψη.

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών Ευρωπαϊκές Πολιτικές Νεολαίας, εκπαίδευσης και πολιτισμού του τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Σκοπός της είναι να αποτυπώσει την ανάπτυξη και διάρθρωση των πολιτικών νεολαίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, ενός διεθνούς οργανισμού του οποίου το κύρος, οι αξίες και οι αρχές είναι ιδιαίτερα προβεβλημένες σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Έμφαση δίνεται στο καινοτόμο και πρωτοπόρο σύστημα συνδιαχείρισης, το οποίο χρησιμοποιείται στον τομέα νεολαίας, όπου νέοι, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, μαζί με αντιπροσώπους υπουργείων των 47 κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, αποφασίζουν για τις προτεραιότητες, τις πολιτικές και τον προϋπολογισμό των προγραμμάτων νεολαίας. Είναι σε θεσμικό επίπεδο, το μοναδικό σύστημα όπου οι νέοι έχουν αποφασιστική και όχι απλά γνωμοδοτική αρμοδιότητα στα θέματα νεολαίας. Θα γίνει, επιπλέον, μια προσπάθεια ανάλυσης των μεθόδων που χρησιμοποιούν οι τοπικές και εθνικές αρχές στην Ελλάδα συγκριτικά με το Συμβούλιο της Ευρώπης, όσον αφορά την ένταξη των νέων στη λήψη αποφάσεων και θα προταθεί το σύστημα συνδιαχείρισης και ο τρόπος που πιθανότατα θα μπορούσε να λειτουργήσει εντός του Ελληνικού θεσμικού πλαισίου.

Abstract.

This diploma thesis was developed within the framework of the postgraduate studies program European Youth Policies, Education and Culture of the Department of International and European Studies of the University of Macedonia. This thesis aims to capture the development and structure of youth policies within the framework of the Council of Europe, an international institution whose reputation, values and principles are renowned at international, national and local level. Emphasis is placed on the innovative and pioneering co-management system used in the youth field where young civil society representatives, together with representatives of ministries of the 47 Council of Europe member states, decide on the priorities, policies and budgets of the youth programmes. It is at the institutional level, the only system where young people take part in the decision making and not only in an advisory role regarding youth matters. An effort will also be made to analyze the methods used by local and national authorities in Greece compared to the Council of Europe to integrate young people in decision-making and propose the co-management system as the way it would most likely work within the Greek institutional framework.

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	5
Abstract.....	6
Πίνακας Περιεχομένων.....	7
Εισαγωγή.....	9
Κεφάλαιο 1	
Ορισμοί.....	10
Κεφάλαιο 2	
Νεολαία και Διεθνείς Οργανισμοί.....	13
Κεφάλαιο 3	
Οι πολιτικές νεολαίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης και το σύστημα συνδιαχείρισης.....	18
3.1 Το Συμβούλιο της Ευρώπης ως διεθνής οργανισμός	18
3.2 Η Νεολαία στη θεσμική δομή του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	21
3.2.1. Τμήμα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	21
3.2.1.1 Κέντρα Νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	21
3.2.1.2. Θεσμικά όργανα του τμήματος Νεολαίας.....	23
3.2.1.3. Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεολαίας (European Youth Foundation-EYF).....	24
3.3 Το σύστημα συνδιαχείρισης στο Τμήμα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	27
3.4. Πολιτικές Νεολαίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης.....	30
3.5 Συνεργασία του Συμβουλίου της Ευρώπης με την Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της νεολαίας (EU-CoE Youth Partnership).....	33
3.6 Η μη τυπική εκπαίδευση και μάθηση ως συστατικό και αναπόσπαστο στοιχείο στις πολιτικές νεολαίας.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
Οι πολιτικές νεολαίας στην Ελλάδα και το σύστημα συνδιαχείρισης ως μέσο ένταξης των νέων στη λήψη αποφάσεων.....	37

4.1. Η νεολαία στην Ελλάδα: Προκλήσεις.....	38
4.2. Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία στην Ελλάδα και πολιτικές δράσεις.....	39
4.3. Εθνικό Συμβούλιο Νέων.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
Το σύστημα συνδιαχείρισης ως μέσο ένταξης των νέων στη λήψη αποφάσεων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	42
5.1 Γενικά.....	42
5.2. Σύσταση Συμβουλίου Νεολαίας και Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	44
5.2.1. Θεσμικό πλαίσιο.....	44
5.2.2. Εφαρμογή του συστήματος συνδιαχείρισης.....	46
5.2.3. Συνεργασίες και δίκτυα.....	48
Συμπεράσματα.....	49
Βιβλιογραφία.....	54

Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία βασίζεται ολόκληρη στην έννοια «νεολαία» και στους νέους. Οι νέοι χαρακτηρίζονται ως το παρόν αλλά και το μέλλον ενός τόπου, στους οποίους βασίζονται τις ελπίδες τους όλες οι άλλες ηλικιακές ομάδες, όπως τα παιδιά, οι έφηβοι, οι άνθρωποι μέσης ηλικίας και οι ηλικιωμένοι. Αυτό συμβαίνει γιατί πολύ απλά ο νέος συμβολίζει το καινούριο, το καινοτόμο και το διαφορετικό. Ο ρόλος της νεολαίας είναι να συμβάλλει στη βελτίωση της κοινωνίας, να προτείνει νέες ιδέες, να υποστηρίζει την τεχνολογία και την καινοτομία, και να προωθήσει πολιτικές ειρήνης και ασφάλειας. Ο ρόλος αυτός είναι δύσκολος γιατί ταυτόχρονα με τα παραπάνω οι νέοι χρειάζεται να προβαίνουν στην διατήρηση της κουλτούρας, του πολιτισμού και της ιστορίας μιας κοινωνίας. Στον οικονομικό τομέα, οι νέοι συμμετέχουν στην παραγωγική δυναμική μιας χώρας, καθώς με την είσοδό τους στην αγορά εργασίας ανανεώνεται το εργατικό δυναμικό και αναβαθμίζεται με νέες ιδέες, δεξιότητες και ικανότητες. Επιπρόσθετα, η ενασχόληση των νέων με την πολιτική και τα κοινωνικά ζητήματα μιας κοινωνίας, μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να επιφέρει. Αν και πολύ συχνά, ειδικά στη σύγχρονη εποχή, νέοι και πολιτική αποτελούν δύο αντίθετους πόλους¹, με την έννοια ότι υπάρχουν μεγάλα ποσοστά αποχής των νέων στα κοινά και έλλειψη ενδιαφέροντος², η νεολαία έχει κριτική άποψη, θέληση να συμμετέχει ενεργά και να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων. Η νέα γενιά καλείται να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση για τις μικρότερες ηλικίες και την ίδια στιγμή να διορθώνει τυχόν λάθη και αδυναμίες των παλαιότερων γενεών. Ο ρόλος λοιπόν είναι απαιτητικός, όμως αδιαμφισβήτητος πολύ σημαντικός. Οι Εθνικές αρχές και η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες και να δημιουργήσουν στρατηγικό πλαίσιο και πολιτικές για τους νέους, αφού μια κοινωνία η οποία θέτει τη νεολαία σε προτεραιότητα, μπορεί να ελπίζει, να οραματίζεται και να συνθέτει ένα πλαίσιο ευημερίας και ανάπτυξης.

¹ https://www.huffingtonpost.gr/vassokollia/-_13645_b_18216840.html

² Henn, M. Oldfield, B. Hart, J.(2017) Postmaterialism and young people's political participation in a time of austerity.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ορισμοί

Κρίνεται σκόπιμο να δοθούν αρχικά οι ορισμοί εννοιών που διευκολύνουν την κατανόηση του θέματος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, όπως ο ορισμός της νεολαίας και ο ορισμός «youth work», εργασία για τους νέους.

Αν και δεν υπάρχει κάποιος καθολικός ορισμός για τον όρο «νεολαία», σύμφωνα με τη Eurostat 2009³, νεολαία σημαίνει το πέρασμα από την εξαρτώμενη παιδική ηλικία στην ανεξάρτητη ενηλικίωση. Αφορά τη μετάβαση από ένα αναλογικά «ασφαλές» περιβάλλον όπου το παιδί εξαρτάται από τους κηδεμόνες και τον περίγυρό του, σε ένα περιβάλλον ανεξαρτησίας, ενηλικίωσης, επιλογών και ρίσκων⁴. Η ενηλικίωση ωστόσο του κάθε νέου ατόμου διαφέρει σε κάθε περίπτωση και έτσι δε μπορεί να διατυπωθεί ένας ορισμός σύμφωνα με ηλικιακά όρια. Αν λάβουμε υπόψη μας τις στρατηγικές και πολιτικές νεολαίας στα διάφορα κράτη μέλη, παρατηρείται αυτή η ποικιλομορφία στο ηλικιακό όριο, σύμφωνα με το οποίο ένα άτομο συγκαταλέγεται στην κατηγορία «νεολαία». Για παράδειγμα, στην Ανδόρρα, την Αλβανία, την Ιταλία, την Αρμενία και τη Δανία νέος θεωρείται το άτομο από 14 έως 30 χρονών. Στην Ιρλανδία, τη Λετονία και τη Σουηδία νέος είναι το άτομο μεταξύ 13 και 25 ετών, ενώ αντιθέτως στην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Φινλανδία και την Ολλανδία, το άτομο θεωρείται νέος από τη στιγμή που γεννιέται και έως τα 29 έτη. Για το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Ένωση, νέος θεωρείται το άτομο από 13 έως 30 ετών και όλα τα προγράμματα και οι σχεδιασμοί βασίζονται πάνω σε αυτό το ηλικιακό όριο⁵. Ο οργανισμός Ηνωμένων Εθνών συγκαταλέγει στους νέους τα άτομα με ηλικία 15-24 ετών. Στη παρούσα διπλωματική όταν αναφερόμαστε στον όρο νέος και νεολαία, εννοούμε τους νέους από 13 έως 30 ετών.

³ Commission staff working document. (2011) On EU indicators in the field of youth

⁴ Bojana Perovic. (2016). Defining youth in contemporary National legal and policy frameworks across Europe pg 2-5

⁵ Council of Europe and European Commission Research Partnership. (2004). Report of the Research Seminar 'The Youth Sector and Non-formal Education/Learning: working to make lifelong learning a reality and contributing to the Third Sector'

Ένας ακόμη ορισμός που κρίνεται σκόπιμο να σημειώσουμε από την αρχή είναι ο όρος «youth work⁶», με ανεπίσημη μετάφραση στην Ελληνική ως «εργασία για τους νέους». Η εργασία για τους νέους είναι μια συνοπτική έκφραση που αναφέρεται στις δραστηριότητες νεολαίας με κοινωνικό, πολιτιστικό, εκπαιδευτικό ή πολιτικό χαρακτήρα. Ο κύριος στόχος του youth work είναι η διαμόρφωση και η ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, με την ταυτόχρονη προσφορά ευκαιριών και κατάλληλων εργαλείων. Η εργασία για τους νέους έχει τρία βασικά χαρακτηριστικά: α) Οι νέοι επιλέγουν να συμμετάσχουν με τη δική τους θέληση στις διάφορες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του youth work, χωρίς κάποιος να τους το επιβάλλει, β) η συμμετοχή των νέων πραγματοποιείται εκεί όπου βρίσκονται οι νέοι, και γ) αναγνωρίζεται από κοινού ότι ο νέος και ο εργαζόμενος για τους νέους είναι «εταίροι» σε μια μαθησιακή διαδικασία, όπου ο ένας μαθαίνει από τον άλλον⁷. Μέσω του youth work οι νέοι μαθαίνουν να δημιουργούν τη δική τους ταυτότητα, να αναπτύσσουν τις ικανότητές τους και να κάνουν το μεγάλο βήμα από την εφηβεία στην ενηλικίωση, στην αγορά εργασίας και στην αυτονομία⁸.

Οι δραστηριότητες για τη νεολαία περιλαμβάνουν υπηρεσίες αθλητισμού, πολιτισμού, διαχείρισης ελεύθερου χρόνου, απόκτησης δεξιοτήτων, συμμετοχής στα κοινά και γενικότερα όλες τις υπηρεσίες που μπορεί να αφορούν τη νεολαία⁹. Η εργασία για τους νέους ανήκει στον τομέα της εξωσχολικής εκπαίδευσης, που συνήθως πραγματοποιείται με δύο μορφές, την άτυπη και την μη τυπική. Η άτυπη εκπαίδευση περιλαμβάνει τις μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, στο πλαίσιο του ελεύθερου χρόνου ή των επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων¹⁰. Ακόμη στην άτυπη εκπαίδευση περιλαμβάνεται κάθε είδους δραστηριότητα αυτομόρφωσης, όπως η

⁶ Lauritzen P. (2006). Defining youth work. Internal working paper, Council of Europe, Strasbourg

⁷ https://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/work_en

⁸ European Commission (2015). The contribution of youth work to address the challenges young people are facing, in particular the transition from education to employment-Results of the expert group set up under the European Union Work Plan for Youth for 2014-2015

⁹ Publication of the European Union (2014) Working with young people: the value of youth work in the European Union

¹⁰ CEDEFOP. (2010) European Inventory on Validation of Non-Formal and Informal Learning

αυτομόρφωση με έντυπο υλικό ή μέσω διαδικτύου, με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή ή ποικίλων εκπαιδευτικών υποδομών, ενώ εξερευνούνται οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αποκτά το άτομο από την επαγγελματική εμπειρία του. Η μη τυπική εκπαίδευση είναι αυτή που παρέχεται σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο. Περιλαμβάνει την αρχική επαγγελματική κατάρτιση, τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων.

Η εργασία για τους νέους έχει πολλαπλά οφέλη σε διάφορους τομείς της καθημερινότητας και της ζωής των νέων. Όσον αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης αλλά και άλλους παρόχους εγγυήσεων για τη νεολαία, αξίζει να αναφερθεί ότι μέσω της εργασίας για τους νέους, διευκολύνεται η ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας, με την παροχή εκπαιδεύσεων, εργαλείων και κινήτρων τα οποία εξοπλίζουν τη νεολαία με όλα τα απαραίτητα εφόδια και με βελτίωση των αποδόσεών τους σε σχέση με τις παλαιότερες γενιές¹¹. Ορισμένα από αυτά τα εφόδια είναι η χρήση νέων τεχνολογιών για την εύρεση εργασίας, η εκπαίδευση αναφορικά με την σύνταξη ενός σωστού βιογραφικού, η προετοιμασία του υποψηφίου μιας συνέντευξης, καθώς και η εκπαίδευση πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα και τη δημοκρατία. Από την άλλη, οι εργοδότες μπορούν να επωφεληθούν από τις πολύτιμες δεξιότητες που θα αποκτήσουν οι νέοι μέσω του youth work, καθώς η εργασία για τους νέους επιτρέπει στο νέο άτομο να είναι αξιόπιστο, υπεύθυνο, με επιχειρηματικές δεξιότητες και νέες μεθόδους επίλυσης προβλημάτων. Η εργασία για τους νέους έχει θετικό αντίκτυπο και στους πολιτικούς φορείς και τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης¹². Οι φορείς αυτοί, επενδύοντας στο youth work, ανταποκρίνονται στην αντιμετώπιση επίκαιρων κοινωνικών προκλήσεων, όπως είναι η μειωμένη κοινωνική ένταξη και η συμμετοχή των νέων στα κοινά, έχοντας τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα μέσα που

¹¹ EU-CoE Youth Partnership. (2011) Pathways 2.0 Towards Recognition of Non-Formal Learning/Education and of Youth Work in Europe

¹² SALTO-YOUTH Training & Cooperation Resource Centre. (2011) Recognition of Youth Work and Non-Formal and Informal Learning in the Field of Youth

διαθέτουν και την εμπειρία στην εφαρμογή πολιτικών για τη νεολαία και ενός ασφαλούς πλαισίου εφαρμογής των παραπάνω πολιτικών.

Σε διεθνές επίπεδο και σε χώρες όπως η Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο σπουδές με αντικείμενο το youth work περιλαμβάνονται στα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν επαγγελματική αναγνώριση¹³. Επίσης, η εργασία για τους νέους μπορεί να προσφερθεί και στις δημόσιες υπηρεσίες αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Λειτουργούν θεσμοθετημένα πλαίσια και έχουν ιδρυθεί σωματεία εργαζομένων για νέους. Αντιθέτως, σε πολλές χώρες δεν αναγνωρίζεται καθόλου ούτε σαν όρος και την εργασία αυτή αναπληρώνουν κοινωνικοί λειτουργοί και άλλοι επιστήμονες. Στην Ελλάδα ο όρος αυτός δεν είναι γνώριμος. Αν και έχει ξεκινήσει προσπάθεια αναγνώρισης και θεσμοθέτησης του Youth Work, μέσω της ίδρυσης σωματείου εργαζομένων για τους νέους και μέσω της πρωτοβουλίας της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς να ανοίξει τη διαβούλευση για τον ορισμό του youth work, τα αποτελέσματα δεν έχουν έρθει ακόμη.

Σήμερα, λόγω της δυσκολίας των κρατικών συστημάτων να εξασφαλίσουν επαρκώς την καθολική πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας, η εργασία για τους νέους ασχολείται όλο και περισσότερο με την ανεργία, το εκπαιδευτικό σύστημα, την περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Νεολαία και Διεθνείς Οργανισμοί

Στον τομέα των πολιτικών νεολαίας, δεν είναι λίγοι οι οργανισμοί, διεθνείς αλλά και εθνικοί που ξεκίνησαν τις τελευταίες δεκαετίες να προσαρμόζουν τις πρωτοβουλίες τους και τις δεσμεύσεις τους ειδικά στους νέους.

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), ο οποίος και ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 από 51 χώρες οι οποίες δεσμεύτηκαν να διατηρήσουν την

¹³ Παράδειγμα το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Κολλεγίου George Williams στο Ηνωμένο Βασίλειο, MA Youth work and community learning and development.

ειρήνη μέσα από τη διεθνή συνεργασία και τη συλλογική ασφάλεια, έχει τέσσερις σκοπούς που αναφέρονται και ρητά στο άρθρο 1 της ιδρυτικής διακήρυξης¹⁴: τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των εθνών, τη συνεργασία για την επίλυση των διεθνών προβλημάτων, την προώθηση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εναρμόνιση των δράσεων των κρατών.

Μέσω του τμήματος Κοινωνικής Ανάπτυξης, ο ΟΗΕ εστιάζει μεταξύ άλλων και στους νέους, στοχεύοντας στην προώθηση των δικαιωμάτων τους και των φιλοδοξιών τους, στην προσωπική ανάπτυξη και στην επίτευξη μεγαλύτερης συμμετοχής στα κοινά και στη λήψη αποφάσεων. Η αποστολή αυτή που εστιάζει στη νεολαία βασίζεται κυρίως στο Παγκόσμιο Πρόγραμμα Δράσης για τη Νεολαία¹⁵. Οι δεκαπέντε τομείς δράσης που προσδιορίζονται από τη διεθνή κοινότητα είναι: η εκπαίδευση, η απασχόληση, η πείνα και η φτώχεια, η υγεία, το περιβάλλον, η κατάχρηση ουσιών, η δικαιοσύνη για τους ανηλίκους, οι δραστηριότητες αναψυχής, τα κορίτσια και οι νέες γυναίκες, και η πλήρης και αποτελεσματική συμμετοχή των νέων στην κοινωνική ζωή και στη λήψη αποφάσεων, καθώς και η παγκοσμιοποίηση, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, η αντιμετώπιση του HIV / AIDS, οι ένοπλες συγκρούσεις και τα διαγενεακά θέματα.

Πιο ειδικά, ο ΟΗΕ στα θέματα νεολαίας στοχεύει να αναδείξει τα προβλήματα που απασχολούν τη νεολαία σε πρωταρχικό πολιτικού ενδιαφέροντος ζήτημα, ευαισθητοποιώντας την κοινή γνώμη ως προς την αναγνώριση των δικαιωμάτων και των προσδοκιών και την ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στην κοινωνία. Ταυτόχρονα, εστιάζει και στην ανάπτυξη πολιτικών για τη νεολαία και τη θέσπιση μηχανισμών συντονισμού προγραμμάτων δράσης για τους νέους σε διεθνές αλλά κυρίως σε εθνικό επίπεδο. Ο ΟΗΕ έχει καθιερώσει τη 12^η Αυγούστου ως διεθνή ημέρα νεολαίας, ενώ διοργανώνει κάθε χρόνο παγκόσμια συνέδρια με διάφορες θεματικές. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι οι συναντήσεις που αφορούν τους ασφαλείς χώρους

¹⁴ Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ-1945

¹⁵ Ηνωμένα Έθνη. (2010) Παγκόσμιο σχέδιο δράσης για τη νεολαία

συνάθροισης για τους νέους (2018)¹⁶, καθώς και τις συναντήσεις με τίτλους «Οι νέοι κτίζουν την Ειρήνη» (2017)¹⁷, «Ο δρόμος για το 2030: εξάλειψη της φτώχειας και επίτευξη βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής» (2016)¹⁸, «Η συμμετοχή των νέων στην πολιτική ζωή» (2015)¹⁹.

Ένας πολύ σημαντικός θεσμός είναι το Μοντέλο Ηνωμένων Εθνών²⁰, μια προσομοίωση της λειτουργίας των οργάνων του ΟΗΕ. Νέοι φοιτητές από όλες τις χώρες μέλη του ΟΗΕ μπορούν να συμμετέχουν στην προσομοίωση λειτουργίας των οργάνων του εν λόγω οργανισμού, εκπροσωπώντας μια χώρα και «παίρνοντας» τη θέση ενός εκπροσώπου χώρας. Οι προσομοιώσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν σε πολλά επίπεδα, όπως μέσα στη σχολική τάξη ή σε ολόκληρο το σχολείο, ενώ κάποιες άλλες πραγματοποιούνται σε τοπικό, εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο. Οι διεθνείς ονομάζονται διασκέψεις, είναι πολύ μεγαλύτερες, με συμμετοχές από όλο τον κόσμο. Πάνω από ένα εκατομμύριο άτομα έχουν συμμετάσχει σε διασκέψεις του Μοντέλου του ΟΗΕ σε όλο τον κόσμο από την εποχή που οι διασκέψεις έγιναν δημοφιλείς πριν από πενήντα χρόνια. Σήμερα περισσότερες από 400 διασκέψεις πραγματοποιούνται σε περισσότερες από 35 χώρες. Μια διάσκεψη μπορεί να έχει από 30 έως 2000 συμμετέχοντες. Η συμμετοχή σε μια τέτοια προσομοίωση αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών, των φοιτητών και των διδασκόντων για τις διεθνείς σχέσεις και τα συναφή θέματα, βελτιώνει την ικανότητά τους να συμμετάσχουν στην επίλυση προβλημάτων, διδάσκει μορφές επίλυσης συγκρούσεων, βελτιώνει τις επικοινωνιακές ικανότητες και δίνει την δυνατότητα για συναντήσεις με άλλους νέους ανθρώπους και τη δημιουργία φιλικών δεσμών. Δεν εμπλέκει μόνο τους νέους ανθρώπους στη μελέτη και στη συζήτηση των παγκόσμιων ζητημάτων, αλλά επίσης ενθαρρύνει την απόκτηση χρήσιμων δεξιοτήτων για την υπόλοιπη ζωή τους,

¹⁶ United Nations Youth. (2018). International Youth Day, 12 August 2018 United Nations For Youth. Available at: <https://www.un.org/development/desa/youth/news/2018/07/iyd/>

¹⁷ United Nations Youth. (2017). International Youth Day 2017 “Youth Building Peace”. Διαθέσιμο: <https://www.un.org/development/desa/youth/news/2017/07/international-youth-day-2017-youth-building-peace/>

¹⁸ United Nations Youth. (2016). International Youth Day 2016 United Nations For Youth. Διαθέσιμο: <https://www.un.org/development/desa/youth/news/2016/06/international-youth-day-2016/>

¹⁹ United Nations Youth. (2015). International Youth Day 2015 United Nations For Youth. Διαθέσιμο: <https://www.un.org/development/desa/youth/news/2015/08/8477>

²⁰ <https://www.nmun.org/>

όπως η έρευνα, ο γραπτός λόγος, η ρητορική, η επίλυση προβλημάτων και συγκρούσεων, η οικοδόμηση ομοφωνίας, ο συμβιβασμός και η συνεργασία.

Στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ένας ακόμη διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός έρχεται να υποστηρίξει τον τομέα της νεολαίας. Δεν είναι άλλος από την UNESCO (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization). Η UNESCO ιδρύθηκε το 1945 για να διασφαλίσει την ειρήνη και την ασφάλεια μεταξύ των κρατών, δημιουργώντας ένα δίκτυο στο οποίο οι χώρες θα μπορούν να συνεργάζονται στους τομείς της εκπαίδευσης, της επιστήμης και του πολιτισμού²¹.

Η UNESCO, αναγνωρίζοντας ότι οι νέοι διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην κοινωνία με την ευρηματικότητα και την πρωτοπορία τους, τις νέες ιδέες και τις δυναμικές προθέσεις, ξεκίνησε μια μεγάλη προσπάθεια με όλα τα κράτη μέλη της να αναπτύξουν και να σχεδιάσουν μια στρατηγική για τη νεολαία. Ύστερα από πληθώρα συναντήσεων, ερευνών και μελετών διαμορφώθηκε το κείμενο της στρατηγικής για τη νεολαία (2014-2021)²². Το κείμενο αυτό είναι ένα πολύτιμο εργαλείο, καθώς αναπτύσσει διαφορετικούς άξονες πάνω στους οποίους οι πολιτικές για τη νεολαία στα κράτη μέλη θα πρέπει να εστιάσουν.

Άξονας 1: Διαμόρφωση και αναθεώρηση πολιτικής με τη συμμετοχή των νέων. Είναι αδήριτη η ανάγκη οι νέοι να συμμετέχουν στην πολιτική ζωή μιας χώρας, να δίνουν καινούριες ιδέες και λύσεις, να λαμβάνουν αποφάσεις και να έχουν ενεργό ρόλο σε ηγετικές πολιτικές θέσεις.

Άξονας 2: Ανάπτυξη ικανοτήτων για τη μετάβαση στην ενηλικίωση. Οι νέοι πρέπει να λάβουν όλα τα εφόδια ώστε να έχουν μια ομαλή μετάβαση προς την ενηλικίωση και την αυτονομία. Πρέπει να γνωρίσουν τον εαυτό τους, να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους, να αναπτύξουν τις ικανότητές τους και να λάβουν τη γνώση ώστε να προχωρήσουν προς την αυτονομία.

Άξονας 3: Πολιτική εμπλοκή, δημοκρατική συμμετοχή και κοινωνική καινοτομία.

²¹ Ν. Βασιλειάδης Σ. Μπουτσιούκη. (2015) Πολιτιστική διπλωματία. Ελληνικές και διεθνείς διαστάσεις, σελ. 64-67

²² Unesco (2014) Unesco operational strategy for youth 2014-2021.

Οι νέοι δε θα μπορούσαν φυσικά να λείπουν από μια από τις μεγαλύτερες και πιο σημαντικές οικονομικές οντότητες, αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η «νεολαία» άρχισε να περιλαμβάνεται ως έννοια στις πολιτικές της ΕΕ με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που τέθηκε σε ισχύ το 1993.

Ο τομέας της πολιτικής για τη νεολαία εξαιρείται από την εναρμόνιση της νομοθεσίας των κρατών μελών, αφού αποτελεί αποκλειστική εθνική αρμοδιότητα, με την ΕΕ να ασκεί παρέμβαση σύμφωνα πάντοτε και με την αρχή της επικουρικότητας. Αποτελεί, δηλαδή, η νεολαία ως πολιτική μια καθαρά εθνική αρμοδιότητα, την οποία τα κράτη μέλη αποφασίζουν και ασκούν ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε χώρας²³. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Ένωση σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θεσπίσει μια στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της στον τομέα της νεολαίας βασιζόμενη σε ένα σύστημα γνωστό ως «ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ)». Στόχος της ΑΜΣ είναι να καθοριστεί μια κοινή ημερήσια διάταξη, να ανταλλάξουν τα κράτη μέλη βέλτιστες πρακτικές και να βελτιωθεί η βάση τεκμηρίων για τη χάραξη πολιτικής. Η εφαρμογή αυτής της μεθόδου συνεργασίας διευκολύνει τη διασύνδεση μεταξύ των διαφορετικών πολιτικών για τη νεολαία που ακολουθεί κάθε κράτος. Από την διαδικασία αυτή παράγεται *soft law*²⁴ και για αυτόν τον λόγο χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη ευελιξία και αποδοχή. Εάν και οι πολιτικές των κρατών διαφέρουν, μέσω αυτής της συνεργασίας προσδιορίζονται κοινοί στόχοι και θεσπίζονται κοινά εργαλεία ως προς τη μέτρηση των επιπτώσεων των εν λόγω πολιτικών νεολαίας και ενθαρρύνεται η συγκριτική αξιολόγηση των πολιτικών που ακολουθούν τα κράτη μέλη.

²³ European Commission (2001): White Paper: A new impetus for European youth. Brussels.

²⁴ Abbott, Kenneth, and Duncan Snidal. (2000): Hard and Soft Law in International Governance. Το «ήπιο δίκαιο (*soft law*)», ή «οι κανόνες δεοντολογίας που θεσπίζονται σε πράξεις στις οποίες δεν έχει χορηγηθεί δεσμευτική νομική ισχύς, αλλά οι οποίες παρόλα αυτά έχουν ορισμένες – έμμεσες – έννομες συνέπειες και αποβλέπουν σε πρακτικά αποτελέσματα τα οποία και μπορούν να παραγάγουν»

Οι πολιτικές νεολαίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης και το σύστημα συνδιαχείρισης

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει αναφορά στο Συμβούλιο της Ευρώπης, έναν διεθνή οργανισμό με μεγάλη εμπειρία σε ζητήματα νεολαίας, χάραξης πολιτικών και δημιουργίας δράσεων και προγραμμάτων. Θα επισημανθούν με όλες τις λεπτομέρειες οι επιτροπές που ασχολούνται με τους νέους, τα χρηματοδοτικά εργαλεία, οι τρόποι χάραξης πολιτικών και προτεραιοτήτων, ενώ θα αναλυθεί μια καινοτόμος μεθοδολογία συμμετοχής των νέων στη λήψη αποφάσεων μέσω του συστήματος συνδιαχείρισης.

3.1 Το Συμβούλιο της Ευρώπης ως διεθνής οργανισμός

Το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣΤΕ) ιδρύθηκε το 1949, με έδρα το Στρασβούργο της Γαλλίας. Αποτελεί τον παλαιότερο και ταυτόχρονα τον κορυφαίο ευρωπαϊκό οργανισμό με αποστολή την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την τήρηση και διασφάλιση των αρχών της Δημοκρατίας και του Κράτους Δικαίου. Η επιρροή του επεκτείνεται γεωγραφικά στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο, αφού μέλη του είναι όχι μόνο τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε. αλλά συνολικά 47 κράτη μέλη (Αζερμπαϊτζάν, Αλβανία, Ανδόρα, Αρμενία, Αυστρία, Βέλγιο, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Γεωργία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Μονακό, Νορβηγία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ρωσική Ομοσπονδία, Σαν Μαρίνο, Σερβία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία). Ως παρατηρήτριες χώρες έχουν γίνει δεκτές το Βατικανό, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Ιαπωνία, το Ισραήλ (Παρατηρητής της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης), ο Καναδάς και το Μεξικό.

Το ΣΤΕ βρίσκεται πίσω από μια σειρά νομικών πράξεων που είναι γνωστές ως συνθήκες (συμβάσεις, χάρτες, συμφωνίες). Έως σήμερα, έχουν συνταχθεί υπό την αιγίδα του πάνω από 200 τέτοιες νομικές πράξεις, με κορυφαία την

Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα δικαιώματα του Ανθρώπου-ΕΣΔΑ²⁵ (European Convention of Human Rights-ECHR), που αποτελεί την πρώτη διεθνή συμφωνία προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπου αποτυπώνονται οι αξίες και τα ιδανικά που πρεσβεύει το ΣΤΕ²⁶.

Άλλη μια καινοτομία που εξασφαλίζει πολύτιμη υποστήριξη στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί η ίδρυση και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με έδρα το Στρασβούργο, το δικαστήριο αυτό επιβλέπει την εφαρμογή της ΕΣΔΑ στα διάφορα κράτη μέλη. Τα άτομα μπορούν να υποβάλλουν καταγγελίες για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, εφόσον όλες οι δυνατότητες προσφυγής έχουν εξαντληθεί εντός του εκάστου κράτους μέλους. Η πρωτοβουλία αυτή άνοιξε το δρόμο στους πολίτες να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους σε διεθνές επίπεδο, ύστερα από όλες τις απέλπιδες προσπάθειες απονομής δικαιοσύνης στις χώρες τους. Ωστόσο, παρατηρήθηκε μια αύξηση των υποθέσεων που κατατίθενται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθιστώντας το «θύμα της επιτυχίας του», αφού καλείται να ανταποκριθεί σε πάνω από 60.000 υποθέσεις το χρόνο²⁷.

Το ΣΤΕ, με σκοπό να επιτύχει τους στόχους του, διαρθρώνεται σε τμήματα ανάλογα με τη θεματική και τον σκοπό. Διευθυντής και εκπρόσωπος του οργανισμού είναι ο Γενικός Γραμματέας. Ακολουθεί η Επιτροπή Υπουργών, η οποία αποτελείται από τους Υπουργούς Εξωτερικών όλων των κρατών μελών και αποφασίζει για την πολιτική του οργανισμού, τον προϋπολογισμό και τον προγραμματισμό δραστηριοτήτων του έτους. Στη συνέχεια η Κοινοβουλευτική Συνέλευση, που απαρτίζεται από 324 κοινοβουλευτικά μέλη από τα 47 κράτη μέλη. Η Συνέλευση εκλέγει τον Γενικό Γραμματέα, τον Επίτροπο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τους δικαστές του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών είναι ένας θεσμός υπεύθυνος για την ενίσχυση της τοπικής και

²⁵ Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα δικαιώματα του Ανθρώπου-ΕΣΔΑ

²⁶ The Council of Europe. (2014). Values. Διαθέσιμο: <https://www.coe.int/el/web/about-us/values>

²⁷ Υπουργείο Εξωτερικών. Η Ελλάδα στους διεθνείς οργανισμούς. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stous-diethneis-organismous/sumboulia-tis-europis.html>

περιφερειακής δημοκρατίας στα 47 κράτη μέλη του, αποτελούμενο από δύο τμήματα - το Επιμελητήριο Τοπικών Αρχών και το Επιμελητήριο των Περιφερειών - και τρεις επιτροπές. Στο Κογκρέσο εκπροσωπούνται περισσότερες από 200.000 τοπικές και περιφερειακές αρχές. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ακόμη η Διάσκεψη Διεθνών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Περιλαμβάνει περίπου 400 Διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΔΜΚΟ). Συνδέει την κοινωνία των πολιτών και τους φορείς λήψης αποφάσεων, φέρνοντάς τους στο ίδιο τραπέζι διαλόγου. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνεργάζεται με τα Ηνωμένα Έθνη, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη καθώς και με πολλές χώρες εταίρους σε παγκόσμιο επίπεδο. Όλες οι παραπάνω δομές συνεργάζονται μεταξύ τους για να επιτύχουν τους στόχους του οργανισμού.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κανένας διεθνής οργανισμός εκτός του Συμβουλίου της Ευρώπης δε δίνει τη δυνατότητα στους νέους να λαμβάνουν αποφάσεις και να έχουν ενεργό ρόλο στη χάραξη των πολιτικών. Οι περισσότεροι διεθνείς οργανισμοί δίνουν στους νέους τη δυνατότητα συμμετοχής και ένταξης σε προγράμματα και παρακολουθήσεις συνεδριάσεων, ωστόσο ο χαρακτήρας αυτής της συμμετοχής είναι μόνο συμβουλευτικός και δε δεσμεύει το όργανο στην τελική απόφασή του. Στο Συμβούλιο της Ευρώπης τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά και για αυτόν τον λόγο, παρακάτω θα αναλυθούν λεπτομερώς τα τμήματα και οι θεσμοί που ασχολούνται με τις πολιτικές νεολαίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης και ο τρόπος λήψης αποφάσεων μέσω του συστήματος συνδιαχείρισης, με εκτενέστερη αναφορά σε τρόπους χάραξης πολιτικής και συμμετοχής των νέων. Επίσης θα καταγραφούν οι διάφορες συνεργασίες που αναπτύσσονται στον τομέα της νεολαίας και τέλος, θα διερευνηθεί η πιθανότητα εφαρμογής του συστήματος συνδιαχείρισης σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα.

3.2 Η Νεολαία στη θεσμική δομή του Συμβουλίου της Ευρώπης

3.2.1. Τμήμα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Τμήμα Νεολαίας²⁸ αποτελεί μέρος της Διεύθυνσης για τη Δημοκρατία, την Ιδιότητα του Πολίτη και της Συμμετοχής (Directorate of Democratic Citizenship and Participation), η οποία και ανήκει στη Γενική Διεύθυνση για τη Δημοκρατία (Directorate General of Democracy) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το Τμήμα αποτελείται από υπαλλήλους του ΣΤΕ και είναι αρμόδιο για την επεξεργασία κατευθυντηρίων γραμμών, προγραμμάτων και νομικών εργαλείων για την ανάπτυξη συνεκτικών και αποτελεσματικών πολιτικών για τη νεολαία σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Είναι ο φορέας εκείνος υπό τον οποίο διαρθρώνονται όλες οι στρατηγικές για τους νέους και τις οργανώσεις που εργάζονται για τους νέους, παρέχοντας εκπαιδευτική υποστήριξη, προωθώντας τα δικαιώματα των νέων, τις αξίες της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του πολιτιστικού πλουραλισμού. Επιπλέον, υποστηρίζει τους οργανισμούς που εργάζονται με τους νέους, παρέχοντας χρηματοδοτικά εργαλεία και άυλη υποστήριξη για τις δράσεις τους.

3.2.1.1 Κέντρα Νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Τμήμα Νεολαίας έχει υπό την διαχείρισή του δύο μεγάλα Ευρωπαϊκά Κέντρα Νεότητας (European Youth Centers-EYC)²⁹ που βρίσκονται στο Στρασβούργο και στη Βουδαπέστη. Πρόκειται για διεθνή κέντρα κατάρτισης και συνεδριάσεων με εγκαταστάσεις φιλοξενίας, δωμάτια, χώρο εστίασης και αναψυχής, που φιλοξενούν τις περισσότερες δραστηριότητες του τμήματος νεολαίας του ΣΤΕ. Παρέχουν ένα ευέλικτο και σύγχρονο λειτουργικό περιβάλλον για διεθνείς δραστηριότητες, με αίθουσες συσκέψεων εξοπλισμένες για ταυτόχρονη διερμηνεία, κέντρα πληροφόρησης, οπτικοακουστικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις πληροφορικής.

²⁸ Το τμήμα νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης. Διαθέσιμο: <https://www.coe.int/en/web/youth>

²⁹ Council of Europe (2006) Young People at the Heart of Europe. A Decade of the European Youth Centre Budapest

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Νεότητας στο Στρασβούργο ιδρύθηκε το 1972 με την υποστήριξη της νορβηγικής κυβέρνησης, ενώ το Ευρωπαϊκό Κέντρο Νεότητας της Βουδαπέστης ιδρύθηκε και εγκαινιάστηκε το 1995 ως η πρώτη μόνιμη υπηρεσία του Συμβουλίου της Ευρώπης σε μια χώρα της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Οι εγκαταστάσεις του προσφέρονται δωρεάν από την Ουγγρική Κυβέρνηση.

Τα συγκεκριμένα κέντρα νεότητας είναι μόνιμες δομές ανοικτές για όλους τους νέους ανεξάρτητα της εθνικότητας, του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού και άλλων μορφών διακρίσεων. Είναι διαμορφωμένα έτσι ώστε να είναι φιλικά για τους νέους και στελεχωμένα με εκπαιδευμένο μόνιμο προσωπικό, το οποίο καθημερινά παρέχει υποστήριξη στις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο κτήριο. Το συγκεκριμένο προσωπικό βοηθάει τις οργανώσεις που εργάζονται με τους νέους να οργανώσουν σεμινάρια, εργαστήρια και συναντήσεις παρέχοντας συμβουλευτική από την προετοιμασία της δράσης, κατά τη διάρκεια και τέλος κατά την αξιολόγηση και το κλείσιμο του προγράμματος³⁰. Τα Ευρωπαϊκά Κέντρα Νεολαίας φιλοξενούν το χρόνο περίπου 40 με 50 δραστηριότητες σε στενή συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις νέων (NGYOs). Ειδικότερα, οι στόχοι λειτουργίας των κέντρων νεότητας είναι οι εξής:

- ❖ Να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των νέων της Ευρώπης και των διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων νεολαίας στην οικοδόμηση του Ευρωπαϊκού μοντέλου. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από πληθώρα συναντήσεων και εκπαιδεύσεων που διοργανώνονται κάθε χρόνο υπό την αιγίδα των Κέντρων Νεότητας του ΣΤΕ και με τη συμμετοχή εκατοντάδων οργανισμών νέων από όλα τα κράτη-μέλη του ΣΤΕ.
- ❖ Να υποστηρίξει την κατάρτιση των νέων ηγετών μέσα σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο, δίνοντάς τους το πεδίο, τα εργαλεία και τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων για τα Ευρωπαϊκά ζητήματα νεολαίας.
- ❖ Να εμβαθύνει τις γνώσεις των νέων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, μέσω του σεβασμού στις

³⁰ Ohana Yaen (2006) Young People at the Heart of Europe: A Decade of the European Youth Centre Budapest, pg 18-19

αξίες και στα ιδανικά της Ευρώπης, κάτι που άλλωστε είναι βασική αρχή του ΣΤΕ.

- ❖ Να αναζητήσει καινοτόμα μέσα για τη διασφάλιση της συμμετοχής των νέων στην επίλυση των προβλημάτων που τους αφορούν, παρέχοντας νέα τεχνογνωσία, καινοτόμα εργαλεία και μεθόδους.
- ❖ Να συμβάλει στην υλοποίηση του προγράμματος του Τμήματος Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπου το προσωπικό των Κέντρων Νεότητας συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στους χώρους τους, παρέχοντας εκπαιδευτική και συμβουλευτική υποστήριξη στις διάφορες συναντήσεις και εκπαιδεύσεις.

3.2.1.2. Θεσμικά όργανα του τμήματος Νεολαίας

Θεσμικά όργανα του Τμήματος Νεολαίας αποτελούν α) το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Νέων (Advisory Council on Youth)³¹ και β) η Ευρωπαϊκή Συντονιστική Επιτροπή για τη Νεολαία (European Steering Committee on Youth). Τα δύο αυτά όργανα λαμβάνουν από κοινού τις αποφάσεις που αφορούν το τμήμα νεολαίας, τις πολιτικές νεολαίας, τον προϋπολογισμό των προγραμμάτων και τις προτεραιότητες του τμήματος.

Το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Νέων αποτελείται από 30 εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων, Εθνικών Συμβουλίων Νέων και δικτύων νεολαίας. Η θητεία είναι διετής και η επιλογή για τους 20 εκπροσώπους γίνεται μέσω ψηφοφορίας του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Νέων (European Youth Forum)³², ενώ για τους υπόλοιπους 10 αποφασίζει η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, ύστερα από πρόταση του γενικού γραμματέα. Οι υποψήφιοι ορίζονται από κάθε μη κυβερνητικό οργανισμό νέων της Ευρώπης, ένας ανά οργανισμό, και παίρνουν μέρος στη ψηφοφορία με ίσα κριτήρια, ίσες ευκαιρίες και χωρίς διακρίσεις.

³¹ Advisory Council on Youth (2015). The advisory Council on Youth (φυλλάδιο)

³² Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας είναι η πλατφόρμα των οργανώσεων νέων στην Ευρώπη. Εκπροσωπούνται πάνω από 100 οργανώσεις νεολαίας, οι οποίες συγκεντρώνουν δεκάδες εκατομμύρια νέους από όλη την Ευρώπη. Το Φόρουμ Νεολαίας εργάζεται για να ενδυναμώσει τους νέους να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία, να βελτιώσουν τη ζωή τους με την εκπροσώπηση και υπεράσπιση των αναγκών και των συμφερόντων των ίδιων και των οργανώσεών τους.

Ο ρόλος του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Νέων είναι να εξασφαλίζει την ενσωμάτωση των πολιτικών για τη νεολαία σε όλες τις δραστηριότητες και τα προγράμματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και να διατυπώνει προτάσεις, συστάσεις και οδηγίες για την απρόσκοπτη συμμετοχή των νέων στην κοινωνική και πολιτική ζωή. Αποφασίζει για τις στρατηγικές προτεραιότητες που πρέπει να ακολουθηθούν στον τομέα της νεολαίας, όπως επίσης κατανέμει τα κονδύλια σε δράσεις που αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες αυτές για τα επόμενα χρόνια. Η κατανομή των κονδυλίων έρχεται ως πρόταση από το τεχνοκρατικό προσωπικό του Τμήματος Νεολαίας του ΣΤΕ και είτε επικυρώνεται από το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Νέων, είτε προτείνονται τροποποιήσεις. Στο τέλος κάθε έτους πραγματοποιείται ο απολογισμός, εξετάζεται αν τα κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν στο έπακρο για τους σκοπούς που δόθηκαν και εάν επιτεύχθηκαν οι στόχοι των προγραμμάτων που χρηματοδοτήθηκαν, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, το ίδιο το Τμήμα Νεολαίας με το προσωπικό του ελέγχει και παρακολουθεί την ορθή διαχείριση και κατανομή των κονδυλίων και χρηματοδοτήσεων.

3.2.1.3. Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεολαίας (European Youth Foundation-EYF)

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεολαίας (European Youth Foundation) του Συμβουλίου της Ευρώπης ιδρύθηκε το 1972 με σκοπό να παρέχει χρηματοοικονομική και εκπαιδευτική υποστήριξη στα προγράμματα νεολαίας. Υποστηρίζει δραστηριότητες όπως διεθνείς συναντήσεις νέων, συνέδρια, εκστρατείες, μαθήματα κατάρτισης, σεμινάρια, επισκέψεις μελέτης, δημοσιεύσεις κ.α., ενώ έχει ετήσιο προϋπολογισμό περίπου 3,7 εκατομμυρίων ευρώ. Στελεχώνεται από εκπαιδευμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στις πολιτικές νεολαίας και στη διαχείριση, υλοποίηση και αξιολόγηση έργων και προγραμμάτων νεολαίας. Απαρτίζεται από τον Διευθυντή, τον γραμματέα και τους υπεύθυνους διαχείρισης έργων. Λαμβάνει εντολές από την Προγραμματική Επιτροπή Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία απαρτίζεται από 8 νέους μέλη του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Νεολαίας και 8 εκπροσώπους των κρατών μελών, μέλη της Ευρωπαϊκής Συντονιστικής Επιτροπής για τους νέους. Η πηγή των εσόδων του είναι η ετήσια τακτική εισφορά των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και τυχόν δωρεές τρίτων. Διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα και

για αυτόν ακριβώς τον λόγο η επιλογή και η αξιολόγηση των έργων που θα χρηματοδοτηθούν γίνεται με αρκετά αυστηρά κριτήρια. Οι οργανισμοί που δύνανται να αιτηθούν χορηγία από το Ίδρυμα είναι:

- Διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις νέων με παρουσία σε 7 τουλάχιστον κράτη μέλη
- Διεθνή δίκτυα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων νέων από 7 τουλάχιστον κράτη μέλη
- Περιφερειακά δίκτυα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων νέων από 4-6 κράτη μέλη
- Εθνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις νέων με έδρα κράτος μέλος
- Τοπικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις νέων με έδρα κράτος μέλος

Οι δράσεις θα πρέπει να είναι σχεδιασμένες ώστε:

- Να ενισχύουν την ειρήνη και τη συνεργασία
- Να προωθούν την στενότερη συνεργασία και την κατανόηση μεταξύ των νέων ανθρώπων
- Να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών
- Να ενθαρρύνουν την αμοιβαία βοήθεια
- Να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες προτεραιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν τεθεί για τον τομέα της νεολαίας.

Δεν υποστηρίζονται και άρα δε χρηματοδοτούνται:

- Εμπορικές δραστηριότητες
- Δημιουργία ή αγορά εξοπλισμού και κτιριακών εγκαταστάσεων
- Τουριστικές δραστηριότητες
- Αθλητικές δραστηριότητες
- Καταστατικές Συνελεύσεις
- Δραστηριότητες μέσα σε σχολικά ή πανεπιστημιακά προγράμματα
- Υποτροφίες
- Δραστηριότητες που περιορίζονται στην επαγγελματική κατάρτιση

Με αριθμούς, κάθε χρόνο το Ίδρυμα, με έδρα το Ευρωπαϊκό Κέντρο Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο, κατανέμει 3 εκατομμύρια ευρώ σε δράσεις νεολαίας. Υποστηρίζει μία δράση νεολαίας για κάθε

εργάσιμη ημέρα στην Ευρώπη - 300 χρηματοδοτήσεις με τη συμμετοχή 15.000 νέων κάθε χρόνο. Περισσότεροι από 370.000 νέοι Ευρωπαίοι έχουν ωφεληθεί απευθείας από τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα του ιδρύματος. Οι ωφελούμενοι οργανισμοί υποχρεούνται να καταθέτουν τακτικές αναφορές σε όλες τις φάσεις του έργου, από την προετοιμασία έως την ολοκλήρωση και να καταθέσουν αναλυτική αναφορά των δαπανών και του προϋπολογισμού που χειρίστηκαν. Εάν υπάρξουν τυχόν ατασθαλίες, η προγραμματική επιτροπή δύναται να διεκδικήσει πίσω όλο το ποσό της χρηματοδότησης και να μην καταβάλει τίποτα παραπάνω.

Η επιλογή των δράσεων γίνεται μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας, όπου το κάθε μέλος της Προγραμματικής Επιτροπής εξετάζει τις αιτήσεις χρηματοδότησης που έχουν κατατεθεί από τους φορείς νεολαίας. Τα κριτήρια είναι αυτές οι αιτήσεις να αντικατοπτρίζουν τις πολιτικές νεολαίας του ΣΤΕ, να χρησιμοποιούν τη μη τυπική εκπαίδευση και την εκπαίδευση μέσω των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να έχουν εξασφαλίσει τη συμμετοχή νέων και από τα δύο φύλα και τέλος να έχουν έναν τεκμηριωμένο προϋπολογισμό και σαφή καταγραφή των δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν μέσω της επιχορήγησης.

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης χωρίζονται ανάλογα με το εάν ένας φορέας νεολαίας είναι τοπικός οργανισμός, δηλαδή λειτουργεί και δραστηριοποιείται σε επίπεδο τοπικό, μέσα σε έναν συγκεκριμένο δήμο ή σε μια συγκεκριμένη πόλη, εάν είναι εθνικός, δηλαδή δραστηριοποιείται σε επίπεδο χώρας, είτε τέλος εάν είναι διεθνής, λειτουργεί δηλαδή σε διεθνές επίπεδο και έχει παραρτήματα ή μέλη σε άλλες χώρες ανά την Ευρώπη. Σύμφωνα λοιπόν με αυτά τα χαρακτηριστικά ένας τοπικός οργανισμός μπορεί να λάβει επιχορήγηση για μια τοπική πιλοτική δράση (pilot activity) έως 8.500 ευρώ για να διοργανώσει μία τοπική δραστηριότητα μέσα στον χρόνο, ενώ ένας Εθνικός Οργανισμός για τις λεγόμενες διεθνείς δράσεις (international activities) μπορεί να λάβει ανώτατη επιχορήγηση έως 20.000 ευρώ για μια διεθνή συνάντηση, όπου συμμετέχοντες θα είναι σίγουρα νέοι άνθρωποι από τουλάχιστον 8 διαφορετικές χώρες. Τα δεδομένα είναι διαφορετικά για τους διεθνείς οργανισμούς. Ένας διεθνής οργανισμός μπορεί να λάβει επιχορήγηση και για τις διεθνείς δράσεις αλλά και για τα ετήσια πλάνα

δράσεων (work plans) ανώτατης επιχορήγησης 50.000 ευρώ, όπου για ένα έτος ο οργανισμός αυτός διοργανώνει διεθνείς συναντήσεις, εργαστήρια και δράσεις σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Έχει ακόμη την ευκαιρία, αφού πρώτα έχει υλοποιήσει μια σειρά έργων μέσω του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Νεολαίας, να καταθέσει αίτηση για τη λεγόμενη «δομημένη επιχορήγηση» (structural grants) με ανώτατη επιχορήγηση 50.000 ευρώ για 2 χρόνια. Με αυτήν ο επιχορηγούμενος φορέας μπορεί να προχωρήσει σε ενοικίαση χώρου, πρόσληψη προσωπικού, αγορά αναλώσιμων και υλοποίηση δράσεων για 2 έτη. Όλες οι παραπάνω δράσεις, εκτός από τις τοπικές πιλοτικές δράσεις, είναι συγχρηματοδοτούμενες, όπου το ΕΙΝ επιχορηγεί το 70% ενώ το υπόλοιπο 30% υλοποιείται με έξοδα του ίδιου του φορέα νεολαίας.

3.3 Το σύστημα συνδιαχείρισης στο Τμήμα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης

Ένας οργανισμός όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, με 47 κράτη μέλη και κύρια προτεραιότητα τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, δε θα μπορούσε να μην περιλαμβάνει στο πλαίσιο του ενδιαφέροντός του την ενδυνάμωση της νεολαίας και την ανάπτυξη των ικανοτήτων των νέων, προάγοντας την ενεργό συμμετοχή τους και την υποστήριξή τους σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι πολιτικές νεολαίας, λοιπόν, του Συμβουλίου της Ευρώπης χαράσσονται μέσα από ένα πρωτοποριακό σύστημα, το λεγόμενο σύστημα συνδιαχείρισης (co-management system), όπου νέοι από οργανισμούς νεολαίας των κρατών μελών (Advisory Council on Youth) μαζί με εκπροσώπους υπουργείων που ασχολούνται με τη νεολαία (Steering Committee on Youth) αποφασίζουν από κοινού και μέσω συναίνεσης για τις πολιτικές που πρέπει να ακολουθηθούν για την περίπτωση των νέων. Με αυτόν τον τρόπο, οι νέοι, εκτός από γνωμοδοτικό, έχουν και αποφασιστικό ρόλο, αφού τους δίνεται η δυνατότητα να λάβουν το βήμα, να αναπτύξουν τις απόψεις τους και να προτείνουν πολιτικές και δράσεις για θέματα που τους αφορούν. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών, με την εμπειρία τους δίνουν και οι ίδιοι την αξία που χρειάζεται στη διαδικασία χάραξης πολιτικών, αφού αυτές οι πολιτικές θα ενσωματωθούν στη συνέχεια

σε εθνικό επίπεδο³³. Το σύστημα συνδιαχείρισης στον τομέα της νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης αποτελεί την κορωνίδα της ενσωμάτωσης των νέων στην λήψη αποφάσεων και της ανάπτυξης της συμμετοχικής δημοκρατίας. Μέσω αυτού οι νέοι διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο στη διαμόρφωση της στρατηγικής και την χάραξη πολιτικών που αφορούν τους νέους όλων των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Μέσα από την ανάλυση των θεσμικών οργάνων του Τμήματος Νεολαίας, θα προβληθούν ο τρόπος λήψης αποφάσεων, τα άτομα που εμπλέκονται και ο ρόλος που διαδραματίζουν.

Δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός για το σύστημα της συνδιαχείρισης (co-management). Η κατανόηση, ωστόσο, της έννοιας της συνδιαχείρισης μπορεί να επιχειρηθεί μέσω της έννοιας της διαχείρισης (management). Ως μάνατζμεντ λοιπόν ορίζεται η διαδικασία του προγραμματισμού (planning), της οργάνωσης (organizing), της διεύθυνσης (directing) και του ελέγχου (controlling) που ασκούνται σε μια επιχείρηση (ή σε ένα οργανισμό), προκειμένου να επιτευχθούν αποτελεσματικά οι στόχοι τους³⁴. Συνήθως, η διαχείριση αυτή σε έναν οργανισμό ή μια επιχείρηση γίνεται από το άτομο ή τα άτομα που αποτελούν τα διευθυντικά στελέχη και έχουν τη δύναμη της αποφασιστικής αρμοδιότητας. Τα συγκεκριμένα άτομα αποφασίζουν για το πρόγραμμα δράσης, τα κονδύλια, τους πόρους, το προσωπικό και ασκούν τον έλεγχο και τον προγραμματισμό στο σύνολό τους. Τα υπόλοιπα άτομα που απαρτίζουν μια επιχείρηση ή έναν οργανισμό είναι απλά στελέχη, που μπορεί απλά να έχουν συμβουλευτικό ρόλο, χωρίς να επηρεάζουν τυπικά τη λήψη αποφάσεων, είτε απλά να εκτελούν εντολές. Προσεγγίζοντας λοιπόν την έννοια της διαχείρισης με αυτόν τον τρόπο, δύναται να διασαφηνιστεί και ευκολότερα η έννοια της συνδιαχείρισης. Στο σύστημα συνδιαχείρισης, όλα τα στελέχη μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού λαμβάνουν μέρος στη λήψη αποφάσεων, με δική τους ψήφο, επηρεάζοντας με αυτόν τον τρόπο τη διεύθυνση, τον προγραμματισμό, τον έλεγχο και την οργάνωση του φορέα.

³³ Eberhard Laurence (2002) *The Council of Europe and Youth: Thirty Years of Experience*, p. g 7, - p. g 10

³⁴ Ρεκλείτης Π., (1998). *Συστημικές Προσεγγίσεις Οργάνωσης των Επιχειρήσεων*

Όσον αφορά συγκεκριμένα το σύστημα συνδιαχείρισης στον τομέα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, μια προσπάθεια καθορισμού της έννοιας αυτής έλαβε χώρα στο συνέδριο που πραγματοποίησε το Συμβούλιο της Ευρώπης, σε συνεργασία με το Δίκτυο Νέων Κροατίας, το φόρουμ Μαυροβουνίου και την Ένωση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, στο Πάλιτς της Σερβίας στις 20-26 Ιουνίου 2009. Δεν είναι ξεκάθαρο αν η έννοια αποτελεί μια διαδικασία, μια ιδέα, ένα εργαλείο ή απλά μια δομή. Συνδυάζοντας όλα τα παραπάνω, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η συνδιαχείριση είναι ένα σύστημα λήψης αποφάσεων, που ενώνει τους νέους με τις εκάστοτε Αρχές, κάτω από ίσους όρους και ίδιες υποχρεώσεις. Είναι μια συνεργασία εμπιστοσύνης που συνδυάζει τις γνώσεις και την εμπειρία με τις φρέσκες ιδέες και τη νεανική ματιά³⁵.

Η Ευρωπαϊκή Συντονιστική Επιτροπή για τη Νεολαία (Steering Committee on Youth) συγκεντρώνει αντιπροσώπους των υπουργείων ή φορέων που είναι αρμόδιοι για θέματα νεολαίας από τα 50 κράτη που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Σύμβαση (European Cultural Convention). Η εν λόγω επιτροπή ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων στον τομέα της νεολαίας και παρέχει ένα πλαίσιο για την ανταλλαγή καλών πρακτικών, σύγκριση εθνικών πολιτικών και σύνταξη οδηγιών για ζητήματα νεολαίας.

Τα παραπάνω δύο όργανα συγκεντρώνονται στο Κοινό Συμβούλιο Νεολαίας (Joint Council on Youth) και συναποφασίζουν για όλα τα ζητήματα που αφορούν τη νεολαία. Από τη μακροπρόθεσμη στρατηγική έως τις προτεραιότητες για τα επόμενα δύο χρόνια. Από τα προγράμματα και τα σεμινάρια έως την χρηματοδότηση και τον προϋπολογισμό του τμήματος νεολαίας. Αποτελώντας το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων, δύναται να λάβει αποφάσεις μόνο με ομοφωνία, όμως αν δε βρεθεί συναίνεση, καμία απόφαση δε μπορεί να ληφθεί. Αναλογιζόμενοι πόσο δύσκολο είναι 50 κράτη μέλη με διαφορετικές αρμοδιότητες, διαφορετικές εθνικές πολιτικές και διαφορετικές ανάγκες να βρουν κοινές λύσεις και να λάβουν κοινές αποφάσεις, κατανοούμε πόσο σημαντικό είναι το έργο που γίνεται στο Τμήμα Νεολαίας.

³⁵ Ajsa Hadzibegovic (2009), Conference Report. Co-Management: How does it work?

Το Κοινό Συμβούλιο Νεολαίας διορίζει για δύο χρόνια 16 άτομα (8 από το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Νέων και 8 από την Ευρωπαϊκή Συντονιστική Επιτροπή για τη Νεολαία), τα οποία θα απαρτίζουν την Προγραμματική Επιτροπή για τη Νεολαία (Programming Committee on Youth). Η συγκεκριμένη επιτροπή διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Νεολαίας (European Youth Foundation) και αποφασίζει για τη διανομή των κονδυλίων και τη χρηματοδότηση δράσεων και προγραμμάτων που αιτούνται Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί, οι οποίοι εργάζονται στον τομέα της νεολαίας.

Ένα παράδειγμα συνδιαχείρισης λοιπόν στον τομέα της Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης αποτελεί η λήψη απόφασης για την οργάνωση και διεύθυνση του Τμήματος Νεολαίας του ΣΤΕ. Στα Κοινά Συμβούλια για τη νεολαία, οι εκπρόσωποι των κρατών μελών και οι εκπρόσωποι των οργανώσεων νεολαίας αποφασίζουν ομόφωνα για την κατανομή των πόρων μέσα στο Τμήμα Νεολαίας. Αποφασίζουν για τον προϋπολογισμό που αφορά την πληρωμή των υπαλλήλων, τα αναλώσιμα υλικά, την λειτουργία των κέντρων νεότητας και το χρονοδιάγραμμα των διαφορετικών δράσεων. Εκτός από τα τεχνοκρατικά θέματα όμως, αποφασίζουν και για τις πολιτικές νεολαίας και την στρατηγική που θα ακολουθήσουν τα κράτη μέλη του ΣΤΕ, όπως επίσης και για τις χρηματοδοτήσεις έργων και προγραμμάτων. Το Κοινό Συμβούλιο για τη νεολαία συνεδριάζει στο τέλος κάθε έτους, αξιολογεί και ελέγχει τα λογιστικά και οικονομικά του Τμήματος Νεολαίας, ενώ συστήνεται η Προγραμματική Επιτροπή Νεολαίας, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η οποία πάλι με το σύστημα συνδιαχείρισης εγκρίνει, ελέγχει και αξιολογεί τις χρηματοδοτήσεις που δόθηκαν στους φορείς νέων στη διάρκεια του έτους.

3.4. Πολιτικές Νεολαίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης

Μετά το πέρας του Β' Παγκοσμίου πολέμου, η Ευρώπη και μαζί με αυτήν το Συμβούλιο της Ευρώπης, έστρεψαν την προσοχή τους στην ανοικοδόμηση των Ευρωπαϊκών χωρών, περιλαμβάνοντας στα σχέδιά τους την ένταξη των νέων στην κοινωνική και πολιτική ζωή της Ευρώπης. Ήδη από το 1960 το ΣΤΕ ξεκίνησε να ασχολείται με τα ζητήματα της νεολαίας, συνειδητοποιώντας ότι οι νέοι και οι ΜΚΟ νεολαίας αποτελούν τον πυρήνα ανάπτυξης της κοινωνικής

συνοχής και της διάδοσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετά τη θλιβερή εμπειρία του πολέμου. Οι κυβερνήσεις των κρατών θεώρησαν από την αρχή ότι οι διάφορες πολιτικές για τους νέους πρέπει να διαμορφωθούν μέσω του διαλόγου με τους ίδιους τους νέους και τους νεανικούς οργανισμούς. Έτσι η αρχή έγινε τους πρώτους μήνες του 1960, όταν το Συμβούλιο για την πολιτιστική συνεργασία αποφάσισε να δώσει για πρώτη φορά τη δυνατότητα σε φορείς νεολαίας να συμμετέχουν στη διοργάνωση δράσεων που αφορούσαν τον πολιτισμό και την κοινωνία. Η ενασχόληση των θεσμών με τη νεολαία συνεχίστηκε με την πιλοτική σύσταση ενός κέντρου νεότητας στο Ομπερνέ της Γαλλίας, ενώ το 1970 συστήνεται το κέντρο νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο και δύο χρόνια αργότερα, το 1972, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεολαίας. Οι δεκαετίες του 60' και 70' υπήρξαν δύσκολες για τους νέους στην Ευρώπη. Η νεολαία χαρακτηριζόταν ως ριζοσπαστική με την αρνητική έννοια του όρου και οι οργανισμοί νέων αναγκάστηκαν κι αυτοί να αλλάξουν και να γίνουν περισσότερο πολιτικοποιημένοι και σε άλλες περιπτώσεις κομματικοποιημένοι. Η κρίση της περιόδου εκείνης έκανε ακόμη πιο έντονη την ανάγκη συμμετοχής των νέων, ενδυνάμωσης και υποστήριξής τους. Το πρώτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Υπουργών για ζητήματα νεολαίας διοργανώθηκε λίγα χρόνια αργότερα, το 1985, ενώ μετά από δέκα χρόνια ιδρύεται και το δεύτερο κέντρο νεότητας του ΣΤΕ στη Βουδαπέστη³⁶. Μέχρι και το 2000 η εικόνα του Τμήματος Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης είχε αλλάξει αρκετά. Διαμορφώθηκαν στα πρότυπα που ισχύουν σήμερα και το σύστημα συνδιαχείρισης συμπεριέλαβε όλους τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και όχι μόνο τους διεθνείς που μέχρι τότε λάμβανε υπόψη. Το κοινό Συμβούλιο για τη Νεολαία είναι και αυτό το όργανο που από το 2000 έως και σήμερα αποφασίζει για τις πολιτικές νεολαίας³⁷ χαράσσοντας τη στρατηγική και την ατζέντα νεολαίας.

Σήμερα, η λειτουργία καθορισμού των πολιτικών είναι περισσότερο δομημένη. Συγκεκριμένα, συστήνεται ένα πλαίσιο στρατηγικής και πολιτικών για τα

³⁶ Eberhard L. (2002). The Council of Europe and youth. Thirty years of experience. Council of Europe, p. 6

³⁷ Directorate of Democratic Citizenship and Participation, Youth Department.(2016). The Council of Europe and youth policy Support, assistance and resources for youth policy development in Member States.

επόμενα 10 χρόνια, η λεγόμενη «Ατζέντα για τη νεολαία», μέσω της οποίας δίνονται οι κατευθυντήριες γραμμές και τα πλαίσια στα οποία θα κινηθούν τα προγράμματα και οι εκπαιδεύσεις του Τμήματος Νεολαίας. Τα έργα και προγράμματα δηλαδή που θα χρηματοδοτήσει το Τμήμα Νεολαίας του ΣΤΕ θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις προτεραιότητες αυτές. Στα 6 με 7 χρόνια από την υιοθέτηση της ατζέντας γίνεται η ενδιάμεση αξιολόγηση και διερευνάται αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι ή όχι. Ακόμη, ξεκινούν οι προεργασίες για τη διαμόρφωση της νέας ατζέντας.

Κάθε δύο χρόνια ορίζονται οι προτεραιότητες για τον τομέα της νεολαίας, οι οποίες έχουν άρρηκτη συνάφεια με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ατζέντας για τη νεολαία, καθώς και με τις ανάγκες που εμφανίζονται ανά περιόδους για τους νέους και τους οργανισμούς που εργάζονται με νέους.

Όσον αφορά τις προτεραιότητες στον τομέα της νεολαίας, για το διάστημα 2018-2019 αυτές έχουν οριστεί ως εξής³⁸:

α) Πρόσβαση στα δικαιώματα

Η συγκεκριμένη προτεραιότητα αφορά τις δραστηριότητες που προωθούν την κριτική σκέψη στο πλαίσιο της πρόσβασης των νέων στην ενημέρωση και στην πληροφόρηση μέσω των μέσων ενημέρωσης. Επιπλέον, αναφέρεται σε πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και τη καταπολέμηση της βίας με βάση το φύλο, με ιδιαίτερη έμφαση στην ευαλωτότητα των νέων γυναικών προσφύγων και μεταναστών.

β) Συμμετοχή των νέων και εργασία για τους νέους

Η συγκεκριμένη προτεραιότητα αναφέρεται στις δραστηριότητες που υποστηρίζουν την πολιτική ευαισθητοποίηση των νέων, την ενεργό συμμετοχή των πολιτών, την πολιτική συμμετοχή, τη συμμετοχή και τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο

γ) Ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες

³⁸ Priorities for the 2020-2021 programme of activities of the Council of Europe's Youth Sector. Διαθέσιμο: <https://rm.coe.int/priorities-youth-sector-en-2020-2021/168092e8a9>

Η εν λόγω προτεραιότητα κάνει αναφορά στην ενσωμάτωση των νέων προσφύγων και μεταναστών, στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών, όπως και στην εκστρατεία κατά της ρητορικής μίσους που ξεκίνησε το Συμβούλιο της Ευρώπης με την ονομασία No Hate Speech Movement.

3.5 Συνεργασία του Συμβουλίου της Ευρώπης με την Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της νεολαίας (EU-CoE Youth Partnership)

Η εταιρική σχέση Ευρωπαϊκής Ένωσης - Συμβουλίου της Ευρώπης για τους νέους αποσκοπεί στη δημιουργία μιας συνεργασίας και δεσμεύσεων μεταξύ των δύο υπερεθνικών δρώντων στον τομέα της νεολαίας, σε ζητήματα τα οποία χρήζουν κοινής Ευρωπαϊκής προσέγγισης³⁹. Η γεωγραφική κάλυψη περιλαμβάνει τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλα κράτη που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Συνθήκη, καθώς και τις γειτονικές χώρες της Βόρειας Αφρικής. Η συγκεκριμένη συνεργασία ξεκίνησε άτυπα το 1998 με σκοπό τη διοργάνωση προγραμμάτων και δράσεων που αφορούσαν νέους ηγέτες και ανθρώπους που εργάζονται για τους νέους. Λίγο αργότερα, το 2003, αναλήφθηκε η πρωτοβουλία για την υπογραφή μεταξύ των δύο εταίρων συμβολαίων πάνω στην εκπαίδευση, την έρευνα και την Ευρω-Μεσογειακή συνεργασία για τη νεολαία. Η συνεργασία αυτή εδραιώθηκε στη συνέχεια από το 2005 έως το 2016 μέσα από πολυετή σχέδια συνεργασίας και αργότερα πήρε τη μορφή πλαισίου διμερών συμφωνιών⁴⁰. Σήμερα, η συνεργασία λειτουργεί και πάλι μέσα από συμβάσεις ενός έτους, με προϋπολογισμό περίπου 1,2 εκατομμυρίων ευρώ. Η συνεργασία αυτή για τη νεολαία χρηματοδοτείται από τους δύο οργανισμούς-εταίρους, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Όπως σημειώνεται στην ιστοσελίδα που αφορά τη συγκεκριμένη συνεργασία, αυτή *«βασίζεται στην αρχή της ισόρροπης συμμετοχής των φορέων-εταίρων από άποψη πολιτικών προτεραιοτήτων, διαχείρισης, χρηματοδότησης και*

³⁹ Hanjo Schild (2017) 15 years of partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth: past achievements, p.g 1

⁴⁰ Deloitte & Touche (2004) Evaluation of the partnership covenant on training in youth work between the European Commission and the Council of Europe-Final report.

προβολής. Συγκεντρώνει τις ατομικές τους δυνάμεις και επιτρέπει τη χρήση κοινών πηγών και αποτελεσμάτων. Προσπαθεί να εξασφαλίσει την προβολή της συνεργασίας των θεσμικών οργάνων προς τους ενδιαφερόμενους πολίτες και τον ευρωπαϊκό τομέα της νεολαίας. Όλες οι δραστηριότητες συνδέονται με τις αξίες και τις προτεραιότητες και των δύο οργάνων, προσθέτουν αξία στους πολιτικούς τους στόχους, είναι συμπληρωματικές και αποφεύγουν τις επικαλύψεις. Αντιμετωπίζουν τις ανάγκες των νέων και του ευρύτερου τομέα της νεολαίας, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων λήψης αποφάσεων, των κυβερνητικών εμπειρογνομόνων, των ερευνητών της νεολαίας, των επαγγελματιών της νεολαίας και των οργανώσεων νέων⁴¹».

Αναντίρρητα και οι δύο οργανισμοί κατέχουν εξειδίκευση και γνώση, καθώς και τους πόρους για να λειτουργούν αυτόνομα στον τομέα της νεολαίας⁴². Τα προγράμματα και οι προτεραιότητές τους, όπως επίσης και οι πολιτικές νεολαίας, παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες μεταξύ τους και επιχειρούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των νέων Ευρωπαίων⁴³. Το γεγονός αυτό της ομοιότητας των προγραμμάτων, εκτός από θετικά (αλληλοεπίδραση, σύγκριση κοινών αποτελεσμάτων, κοινή γραμμή πολιτικής), συγκέντρωσε και αρνητικά σχόλια. Η έναρξη αυτής της συνεργασίας δεν καλωσορίστηκε από όλους και δέχτηκε έντονη αρνητική κριτική ως προς την προστιθέμενη αξία που θα μπορούσε να προσδώσει στον τομέα της νεολαίας γενικότερα. Το επιχείρημα σε αυτή την περίπτωση ήταν ότι οι δύο οργανισμοί, Ε.Ε και ΣτΕ, «αντιγράφουν» ο ένας τον άλλον, πραγματοποιούν τις ίδιες ημερίδες, συνέδρια και δραστηριότητες, και ως εκ τούτου δεν υπάρχει κάποιος όφελος από αυτή τη συνεργασία, αφού θα μπορούσαν οι δύο οργανισμοί να λειτουργήσουν με αυτόν τον τρόπο ξεχωριστά, χωρίς συνεργασίες και δεσμεύσεις⁴⁴.

Ωστόσο, το 2019 η συνεργασία αυτή κλείνει 21 χρόνια σημαντικής και αδιαμφισβήτητης επιτυχίας στο τομέα της νεολαίας. Ύστερα από έρευνα που

⁴¹ <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/about-us>

⁴² Council of Europe publishing, 1999, Young People of the Year 2000: Active Members of the Local Community, participants in regional life, citizens of Europe

⁴³ ECORYS (2013) Evaluation of the European Commission - Council of Europe Youth Partnership Agreements 2007-2011/12 – Final report

⁴⁴ Peter Lauritzen (1999) Vision, aims and objectives of a long term cooperation agreement. About the added value of institutional cooperation in the youth field. (Script)

πραγματοποιήθηκε ανάμεσα σε οργανισμούς νεολαίας και νέους οι οποίοι συμμετείχαν σε κάποιο από τα προγράμματα αυτής της συνεργασίας, το 55% των ερωτηθέντων συμφώνησαν ότι οι δραστηριότητες, τα εργαλεία και τα προϊόντα της συνεργασίας ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των οργανισμών νεολαίας, με το 32% να δείχνει ότι οι ανάγκες τους εκπληρούνται σε μεγάλο βαθμό. Μόνο το 1% των ερωτηθέντων θεώρησαν ότι οι ανάγκες τους δεν ικανοποιούνται⁴⁵.

Ως ειδικά θέματα για τη διετία 2017-2018, οι δύο θεσμοί συμφώνησαν να επικεντρωθούν:

- Στην αναγνώριση και τα ποιοτικά κριτήρια της εργασίας για τους νέους
- Στην κοινωνική ένταξη των νέων και την καταπολέμηση νέων μορφών διακρίσεων εις βάρος ευπαθών ομάδων
- Στη θέσπιση νέων εργαλείων συμμετοχής των νέων και προώθησης της ιδιότητας του ενεργού πολίτη.

3.6 Η μη τυπική εκπαίδευση και μάθηση ως συστατικό και αναπόσπαστο στοιχείο στις πολιτικές νεολαίας

Σύμφωνα με τον επικρατέστερο ορισμό, «Μη τυπική εκπαίδευση ή μάθηση είναι η βασική εκμάθηση μέσω δραστηριοτήτων εκτός θεσμικών πλαισίων (εκτός σχολείου) και αποτελεί τη βασική αρμοδιότητα του τομέα της νεολαίας. Η μη τυπική μάθηση στις δραστηριότητες της νεολαίας είναι δομημένη, βασισμένη σε μαθησιακούς στόχους, στον χρόνο εκμάθησης και στην εκ προθέσεως ειδική υποστήριξη μάθησης. Για το λόγο αυτό θα μπορούσαμε επίσης να μιλήσουμε για ανεπίσημη εκπαίδευση»⁴⁶. Συνήθως δεν οδηγεί σε πιστοποίηση, αλλά σε πληθώρα περιπτώσεων, δίνονται πιστοποιητικά όπως το youthpass στα προγράμματα Erasmus+ κ.α. Τα οφέλη της μη τυπικής εκπαίδευσης είναι πολλαπλά⁴⁷, ωστόσο ήδη από τη δεκαετία του 1990 ο ρόλος της μη τυπικής εκπαίδευσης στην αναβάθμιση των γνώσεων του ατόμου και τη διατήρηση της επαγγελματικής ανταγωνιστικότητάς αποτέλεσε ένα από τα βασικότερα θέματα πολιτικού ενδιαφέροντος. Αυτά προωθήθηκαν

⁴⁵ ECORYS (2013) Evaluation of the European Commission - Council of Europe Youth Partnership Agreements 2007-2011/12 Final report

⁴⁶ Siurala, Lasse (2008): The variety and differences amongst the concepts of non formal education

⁴⁷ European Youth Forum (2008): The sunshine report on non-formal education. Brussels, 2008.

συστηματικά μέσω επίσημων εγγράφων και ανακοινώσεων όπως η Λευκή βίβλος στην Εκπαίδευση και κατάρτιση⁴⁸. Στη συγκεκριμένη λευκή βίβλο αναφέρονται οι στόχοι της ευρωπαϊκής πολιτικής για το 1996, μεταξύ των οποίων η εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της ενθάρρυνσης στην απόκτηση νέας γνώσης, εμπειριών και ικανοτήτων του ατόμου, η γεφύρωση μεταξύ της ανώτατης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς και η εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων που χρειάζονται για την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού. Αργότερα, το 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήγαγε καινοτόμες μορφές και μεθόδους μεταλαμπάδευσης της γνώσης μέσω του σχετικού υπομνήματος για τη δια βίου εκπαίδευση –το λεγόμενο «Memorandum on Lifelong Learning⁴⁹», στο οποίο περιλαμβάνονται έξι βασικές συστάσεις προς τα κράτη-μέλη να εναρμονιστούν με ένα γενικότερο πλαίσιο δράσεων που να αντανakλούν την νέα αυτή Ευρωπαϊκή πορεία στον τομέα της εκπαίδευσης⁵⁰. Μερικές από τις κυριότερες συστάσεις αφορούν την δυνατότητα παροχής νέων βασικών δεξιοτήτων και γνώσεων σε όλους, με έμφαση στην ψηφιακή παιδεία, τη γνώση ξένων γλωσσών, τη χρήση της τεχνολογίας, τις κοινωνικές δεξιότητες και την επιχειρηματικότητα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως παρουσιάζουν τα σημεία που σχολιάζουν την αξία της γνώσης που αποκτήθηκε μέσω της μη τυπικής εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση, η κατάρτιση και η απασχόληση αναγνωρίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το Μάρτιο του 2000 ως αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών για την επίτευξη του στρατηγικού στόχου να καταστεί η Ευρώπη η πλέον δυναμική κοινωνία της γνώσης ως το 2010.⁵¹ Η Λευκή Βίβλος της Επιτροπής με τίτλο «Μια νέα πνοή για την ευρωπαϊκή νεολαία» (21 Νοεμβρίου 2001), επισήμανε επίσης τη σημασία της μη τυπικής μάθησης και καθιέρωσε το νέο πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας σε θέματα νεολαίας, δίνοντας μεγάλη έμφαση σε θέματα δραστηριοτήτων της εργασίας και του ελεύθερου χρόνου, υπογραμμίζοντας τη

⁴⁸ Γκοβάρης Χ- Ρουσσάκης Ι. (2008) Ευρωπαϊκή Ένωση, Πολιτικές στην Εκπαίδευση. Υπουργείο Εθνικής παιδείας και θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σελ 16

⁴⁹ Commission of the European Communities (2000) A Memorandum on Lifelong Learning

⁵⁰ European Youth Forum (2002). European Youth Forum response to the European Commission's White Paper: A New Impetus for European Youth Adopted by the Bureau of the European Youth Forum

⁵¹ Χρυσομάλλης Μ.(2010) Η Συνθήκη της Λισσαβόνας και η βελτίωση της δημοκρατίας και της αποτελεσματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

σημασία παραγόντων που θα μπορούσαν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και την ελκυστικότητα της εκπαίδευσης για τη νεολαία. Επίσης, τόνισε την ανάγκη για διαφορετική προσέγγιση της γνώσης και της μάθησης, περισσότερο εστιασμένη στο άτομο, και τη σημασία της εμπλοκής των ίδιων των νέων στην εκπαιδευτική διαδικασία⁵². Αναφέρθηκε, επιπλέον, και στο ζήτημα της ανανέωσης των μέσων και των μεθόδων της εκπαίδευσης για τη δημιουργία νέων δεξιοτήτων και στο συμπληρωματικό χαρακτήρα της τυπικής και μη τυπικής μάθησης στον τομέα αυτό. Θεωρεί τη μη τυπική εκπαίδευση ως το πιο αποτελεσματικό αντίβαρο σε ένα μη ελκυστικό σύστημα εκπαίδευσης, αναδεικνύει τα προτερήματά της και τονίζει τη σημασία ανάπτυξης ευέλικτων τρόπων αναγνώρισης και αξιολόγησης των δεξιοτήτων που απορρέουν από αυτό το πλαίσιο.

Όπως η Ε.Ε. αναγνώρισε από την αρχή τη δυναμική της μη τυπικής μάθησης αναφορικά με τη μεταλαμπάδευση γνώσης προς τη νεολαία, έτσι και το Συμβούλιο της Ευρώπης χρησιμοποιεί αποκλειστικά στις δραστηριότητες, στα σεμινάρια και τα προγράμματά του μεθόδους μη τυπικής μάθησης. Η επικύρωση των εμπειριών μη τυπικής και άτυπης μάθησης στα κράτη μέλη της ΕΕ συμβάλλει καθοριστικά στον φιλόδοξο στόχο που έθεσε η ΕΕ στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Οι πολιτικές νεολαίας στην Ελλάδα και το σύστημα συνδιαχείρισης ως μέσο ένταξης των νέων στη λήψη αποφάσεων

Το Συμβούλιο της Ευρώπης αλλά και η Ε.Ε. είναι οργανισμοί που κατευθύνουν τα κράτη μέλη στην εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών στο εσωτερικό τους. Το ίδιο συμβαίνει και με την Ελλάδα και συγκεκριμένα όσον αφορά τις πολιτικές νεολαίας. Σε μια περίοδο αστάθειας και οικονομικής δυσπραγίας, οι νέοι της Ελλάδας έρχονται αντιμέτωποι με αρκετές

⁵² European Youth Forum (2005): Policy paper on recognition of non-formal education: confirming the real competencies of young people in the knowledge society. Brussels, 12.11.2005

προκλήσεις, γεγονός που καθιστά την συγκρότηση μιας σταθερής πολιτικής για τη νεολαία πιο επίκαιρη από ποτέ.

4.1. Η νεολαία στην Ελλάδα: Προκλήσεις

Οι νέοι του 21^{ου} αιώνα βιώνουν έντονες προκλήσεις, αφού έρχονται αντιμέτωποι με ραγδαίες πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές, στις οποίες δυσκολεύονται να προσαρμοστούν⁵³. Η οικονομική κρίση, η μείωση των απολαβών, τα εξαντλητικά ωράρια στον εργασιακό χώρο και το αβέβαιο μέλλον σε μία χώρα όπως η Ελλάδα, θέτουν πολλούς νέους σε δοκιμασίες, με αποτέλεσμα να εγκαταλείπουν την χώρα για να ζήσουν στο εξωτερικό⁵⁴. Η νεανική συμμετοχή μειώνεται, η φωνή των νέων δεν ακούγεται και η νέα γενιά δε μπορεί να αυτονομηθεί και να ανεξαρτητοποιηθεί⁵⁵.

Περίπου το 16% του ελληνικού πληθυσμού είναι νέοι ηλικίας 15 έως 29 ετών, δηλαδή υπάρχουν περίπου 1,7 εκατ. νέοι στην Ελλάδα, οι ανάγκες των οποίων είναι παραγκωνισμένες, ακόμη και πριν τα χρόνια της λεγόμενης κρίσης. Η ανεργία των νέων ηλικίας 20 με 30 ετών στην Ελλάδα αυξάνεται σταδιακά ανά τα έτη κυμαινόμενη από 25 έως 30%, επηρεάζοντας τις γυναίκες σε μεγαλύτερο βαθμό. Η επιδείνωση των συνθηκών στο ελληνικό οικονομικό περιβάλλον δημιούργησε ακόμη περισσότερα προβλήματα, με τα ποσοστά ανεργίας των νέων να κινούνται ανοδικά. Τα ποσοστά ανεργίας σχεδόν τριπλασιάστηκαν, από 20% περίπου το 2008 σε σχεδόν 50% το 2013. Στην περιφέρεια τα ποσοστά αυτά είναι υψηλότερα, όπως για παράδειγμα σε περιοχές όπως η Ήπειρος και η Δυτική Μακεδονία, ακολουθούμενες από τις κεντρικές περιοχές της χώρας (Δυτική και Κεντρική Ελλάδα, Επάνησα). Το ποσοστό των νέων που δε βρίσκεται σε απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση (NEETs) είναι, επίσης, ανησυχητικά υψηλό.⁵⁶ Αυτό επιφέρει πολύ σημαντικές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των νέων, οι οποίοι πολύ συχνά διαγιγνώσκονται με κατάθλιψη και άλλες ψυχικές νόσους, οι οποίες επηρεάζουν τις διαπροσωπικές σχέσεις τους. Την ίδια στιγμή οι νέοι

⁵³ Petkovic Sladjana, Howard Williamson (2015) Youth policy in Greece

⁵⁴ Youthnet Hellas, (2010). Ετήσια Αναφορά 2009 για τον Τομέα της Νεολαίας, διαθέσιμο ηλεκτρονικά στο <http://www.youthnet.gr/index.php/el/activities/reports>

⁵⁵ Youthnet Hellas, (2011). Ετήσια Αναφορά 2010 για τον Τομέα της Νεολαίας, διαθέσιμο ηλεκτρονικά στο <http://www.youthnet.gr/index.php/el/activities/reports>

⁵⁶ Ελληνική Κυβέρνηση (Ιούλιος 2018) Ελλάδα: Μία στρατηγική ανάπτυξης για το μέλλον

περιθωριοποιούνται κοινωνικά και οικονομικά και αδυνατούν να αξιοποιήσουν τα ταλέντα τους. Καθώς η τεχνολογία εξελίσσεται, χρειάζεται άμεσα μια ξεκάθαρη στρατηγική και πολιτικές δράσεις ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι του σήμερα με τρόπο αποτελεσματικό και βιώσιμο.

4.2. Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία στην Ελλάδα και πολιτικές δράσεις

Η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής για τη νεολαία θεωρείται μια από τις σημαντικότερες ενέργειες για τη διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών για το παρόν και το μέλλον των νέων⁵⁷. Στην παρούσα ενότητα θα εξεταστεί η Στρατηγική Νεολαίας της Ελλάδας και οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να υποστηρίξει και να βοηθήσει τους νέους στην ενδυνάμωση και ανάπτυξή τους. Η Εθνική Στρατηγική Νεολαίας είναι το κείμενο το οποίο κάθε κράτος χρησιμοποιεί ως βάση για τη διατύπωση του οράματος και των αρχών για τους νέους. Είναι ένα κείμενο που διαμορφώνεται σε όλα τα στάδια από κοινού με τους νέους και τους οργανισμούς νεολαίας, τις τοπικές αρχές και τις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών. Καταγράφονται οι ανάγκες, τα προβλήματα, οι προκλήσεις της νεολαίας και ορίζονται οι στόχοι και οι προτεραιότητες για την υποστήριξη των νέων και την ενδυνάμωσή τους.⁵⁸

Όσον αφορά την ελληνική πραγματικότητα, το Κυβερνητικό Συμβούλιο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΥΣΚΟΙΠ) αποφάσισε την εκπόνηση μιας Ολοκληρωμένης Στρατηγικής για τη Νέα Γενιά μόλις τον Μάρτιο του 2017, τη στιγμή που άλλες ευρωπαϊκές χώρες είχαν εδώ και χρόνια τέτοια στρατηγικά κείμενα για τους νέους, ανανεώνοντάς τα σε τακτά διαστήματα. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι στρατηγικές αυτές προτεραιότητες, το Υπουργείο Παιδείας μέσω της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς εκπόνησε μια σαφή και ολοκληρωμένη μακροπρόθεσμη στρατηγική, η οποία λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές ανάγκες των νέων. Το στρατηγικό πλαίσιο «Νεολαία 17-27 Πλαίσιο Στρατηγικής και Σχέδιο Δράσης για την Ενδυνάμωση των

⁵⁷ Finn Yrjar Denstad. (2009) Youth Policy Manual. How to develop a national youth strategy

⁵⁸ Συμβούλιο της Ευρώπης (2015) Ελληνική έκδοση. Αναθεωρημένος χάρτης για την συμμετοχή των νέων στην τοπική και περιφερειακή ζωή

Νέων⁵⁹» εγκρίθηκε τον Μάιο του 2018 και καθορίζει σαφείς στόχους που αποσκοπούν σε:

- α) Προαγωγή της αυτονομίας και ανεξαρτησίας των νέων και διευκόλυνση της μετάβασής τους στην ενήλικη ζωή
- β) Προσιτή και ποιοτική εκπαίδευση-κατάρτιση και μαθητεία
- γ) Αξιοπρεπή εργασία και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των νέων
- δ) Υγεία, πρόνοια και ευεξία
- ε) Ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στη δημοκρατική ζωή
- στ) Μείωση ανισοτήτων μεταξύ των νέων
- ζ) Πόλεις φιλικές προς τους νέους και δημιουργική ανανέωση της υπαίθρου.

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς θα είναι η αρμόδια διοικητική αρχή για την παρακολούθηση της στρατηγικής για τη νεολαία, όπως αποτυπώνεται και στο άρθρο 67 του Π.Δ. 18/2018⁶⁰. Οι απαραίτητοι πόροι θα εξευρεθούν μέσω προγραμμάτων όπως το Erasmus+, Horizon 2020 κτλ., αλλά και μέσω κρατικών κονδυλίων ύστερα από πρόταση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς. Το εγχείρημα είναι πρωτόγνωρο για την ελληνική πραγματικότητα, ως εκ τούτου δεν έχουν προβλεφθεί επακριβώς συγκεκριμένες δράσεις και σχετική κάλυψη κονδυλίων.

Επιπλέον, στα πλαίσια της στρατηγικής για τη νεολαία λειτουργούν δομές πληροφόρησης όπως η Ευρωπαϊκή Δικτυακή πύλη για τη νεολαία⁶¹, το δίκτυο Eurodesk⁶² και η Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων⁶³.

⁵⁹ Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς & Δια Βίου Μάθησης, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (2018) Νεολαία 17-27, πλαίσιο στρατηγικής για την ενδυνάμωση των νέων.

⁶⁰ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 18. (n.d.). Διαθέσιμο: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/FEK_organismos_ypourgeiou_paideias2018.pdf

⁶¹ Η Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας περιέχει πληροφορίες και ευκαιρίες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, που ενδιαφέρουν τους νέους που ζουν, σπουδάζουν και εργάζονται στην Ευρώπη. Το περιεχόμενό της αφορά οκτώ κυρίως θέματα, καλύπτει 34 χώρες και είναι διαθέσιμο σε 28 γλώσσες. Οι πληροφορίες αυτού του ιστότοπου είναι ταξινομημένες ανά θέμα, όπως εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, δημιουργικότητα και πολιτισμός, υγεία και ευημερία, και άλλα.

4.3. Εθνικό Συμβούλιο Νέων

Αξίζει να γίνει αναφορά σε ένα πολύ σημαντικό θεσμό, στο Εθνικό Συμβούλιο Νέων (Ε.ΣΥ.Ν.)⁶⁴, το οποίο ιδρύθηκε το 1998 και είναι ανεξάρτητη, μη κυβερνητική, μη κερδοσκοπική ομοσπονδία οργανώσεων νέων.

Συγκροτείται από πενήντα εννέα οργανώσεις νέων, οι οποίες απαρτίζονται από νεολαίες κομμάτων και μη κυβερνητικών οργανώσεων νέων, δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος της οργανωμένης ελληνικής νεολαίας. Στόχος του είναι η ενίσχυση του ρόλου της νεολαίας και των δράσεών της σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το Ε.ΣΥ.Ν., σύμφωνα με τον αριθμό των μελών των οργανώσεων του σήμερα, αντιπροσωπεύει τεράστια μερίδα των νέων Ελλήνων και Ελληνίδων. Τα μέλη του Ε.ΣΥ.Ν. εκπροσωπούν διαφορετικές οργανώσεις νεολαίας ανά την επικράτεια, οι οποίες είναι αυτόνομες και εκλέγουν τους εκπροσώπους τους δίχως διακρίσεις, είτε αυτές αφορούν τη θρησκεία, το φύλο ή την εθνικότητα, είτε τα πολιτικά κόμματα και τις ιδεολογίες. Έτσι διαμορφώνεται ένα ευρύτατο πλαίσιο διαλόγου και εμπειριών. Το Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας διοργανώνει συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και υλοποιεί προγράμματα και δράσεις που ως άμεσο στόχο έχουν τους νέους.

Το Ε.ΣΥ.Ν. εκπροσωπεί την ελληνική νεολαία στο εξωτερικό και σε διεθνές φόρα, ενώ συνεργάζεται με ξένους εταίρους για θέματα νεολαίας και με την κυβέρνηση σε εσωτερικό επίπεδο, αποτελώντας τον μοναδικό επίσημο φορέα και θεσμό νεολαίας της χώρας μας, συμμετέχοντας (θεσμικά) στη Διυπουργική Επιτροπή για τη Νεολαία, στην Επιτροπή Διοργάνωσης της

⁶² Το Δίκτυο της ΕΕ Eurodesk είναι ένα ευρωπαϊκό δίκτυο με δομές πληροφόρησης σε 34 χώρες, το οποίο παρέχει στους νέους και σε όσους εργάζονται με νέους πρόσβαση σε ευρωπαϊκή και εθνική πληροφόρηση που ενισχύει τη μαθησιακή κινητικότητά τους. Απαντά σε ερωτήματα των νέων και παρέχει καθοδήγηση για όλη την Ευρώπη, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπως σπουδές, κατάρτιση, εργασία, απασχόληση, εθελοντικές δραστηριότητες, ανταλλαγές νέων, δικαιώματα καθώς και όποιο άλλο θέμα άπτεται των ενδιαφερόντων των νέων, χρησιμοποιώντας εξειδικευμένα εργαλεία πληροφόρησης. Αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη και προσιτή πηγή παροχής δωρεάν και on line πληροφόρησης σε νέους.

⁶³ Την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων μπορούν να αποκτήσουν όλοι οι νέοι, ηλικίας 13-30 ετών. Ισχύει για ένα χρόνο, στοιχίζει 10 ευρώ και μπορείς να την ανανεώσεις κάθε χρόνο μέχρι να κλείσεις τα 30. Πρόκειται για εκπαιδευτική και όχι πιστωτική ή χρεωστική κάρτα. Με την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων μπορείς να απολαμβάνεις ειδικά προνόμια και αγαθά τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε 38 χώρες της Ευρώπης.

⁶⁴ <http://www.esyn.gr/el/>

Βουλής των Εφήβων και στην Εθνική Επιτροπή Εθελοντισμού. Στο εξωτερικό εκπροσωπεί την ελληνική νεολαία συμμετέχοντας στη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε., στο Συμβούλιο Νεολαίας της UNESCO, στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας, στο Μεσογειακό Φόρουμ Νεολαίας και στο Διεθνές Συμβούλιο Γαλλόφωνης Νεολαίας. Η συμμετοχή του Ε.ΣΥ.Ν. στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ Εθνικού Συμβουλίου Νέων και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Μέσω της συμμετοχής του στο φόρουμ το ΕΣΥΝ μπορεί να συμμετέχει στις συζητήσεις για τη χάραξη πολιτικής στο ΣΤΕ, να επιλέγει τους εκπροσώπους του και να βρίσκεται μέσα στη λήψη αποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Το σύστημα συνδιαχείρισης ως μέσο ένταξης των νέων στη λήψη αποφάσεων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

5.1 Γενικά

Οι δυνατότητες συμμετοχής των νέων στην κοινωνική και πολιτική ζωή μιας χώρας εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες. Οι διεθνείς, εθνικοί αλλά και τοπικοί φορείς χρειάζεται να δημιουργήσουν τα πλαίσια εκείνα που θα υποστηρίζουν τη νεανική συμμετοχή. Στα πλαίσια αυτά πρέπει να θεσπίζονται θεσμοί και κίνητρα που θα ευνοούν τη συμμετοχή των νέων από το επίπεδο της μικρής κοινωνίας, της γειτονιάς και του σχολείου έως και την άσκηση διοίκησης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ο τομέας εκείνος όπου οι νέοι μπορούν άμεσα και έμπρακτα να συμμετέχουν με άποψη και αποφασιστική αρμοδιότητα. Αν και οι νέοι μαθαίνουν από πολύ νωρίς να συμμετέχουν σε παρόμοιες διαδικασίες μέσω των μαθητικών συμβουλίων⁶⁵, η συμμετοχή τους στην τοπική αυτοδιοίκηση είναι κάτι το διαφορετικό. Μέσα από τη συμμετοχή στα κοινά, μαθαίνουν τον τρόπο λειτουργίας ενός Δήμου ή μιας Περιφέρειας, εξοικειώνονται με τη διαχείριση ανθρωπίνου δυναμικού και με τον τρόπο

⁶⁵ Martin Aaron J. (2012) Young People and Politics: Political Engagement in the Anglo-American Democracies

λήψης αποφάσεων⁶⁶ για το κοινωνικό σύνολο, ενώ μαθαίνουν να λειτουργούν για το κοινό καλό, με αίσθημα ευθύνης για τις αποφάσεις που θα λάβουν⁶⁷.

Επιπλέον, είναι πρόκληση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση η εμπλοκή των νέων στη λήψη αποφάσεων καθώς οι αντιλήψεις τους μπορούν να φέρουν καινοτόμες ιδέες και να αλλάξουν κατά πολύ τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της⁶⁸. Από τις πρώτες προσπάθειες που έγιναν για μια θεσμοθετημένη εφαρμογή της συμμετοχής των νέων στα κοινά ήταν η εφαρμογή του Ν. 3443/2006 «Τοπικά Συμβούλια Νέων και άλλες διατάξεις»⁶⁹. Με τον συγκεκριμένο νόμο οι Δήμοι είχαν την ευθύνη συγκρότησης των Τοπικών Συμβουλίων Νέων και την υποστήριξή τους, χωρίς όμως να παρεμβαίνουν ουσιαστικά στις εργασίες τους. Τα Συμβούλια Νέων είχαν την ευθύνη χάραξης πολιτικής για τους νέους του Δήμου ή της Κοινότητας, διοργάνωναν φεστιβάλ νέων, ημερίδες, σεμινάρια και προωθούσαν την ενεργό συμμετοχή των νέων και την ανάπτυξή τους στην κοινωνία.

Τα συμβούλια αυτά, αν και ενεργοποιήθηκαν κανονικά, δεν κατάφεραν να αντέξουν στις ραγδαίες αλλαγές του γενικότερου πολιτικού συστήματος και υπολειπορούσαν σε αρκετές περιπτώσεις έως και το 2010, υπηρετώντας και πολλές φορές παραταξιακούς και κομματικούς σκοπούς. Το 2010 τίθεται σε εφαρμογή ο Νόμος Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης), όπου δεν υπάρχει καμία θεσμοθετημένη μέριμνα και πολιτική για τη νεολαία, πόσο μάλλον για τη λειτουργία των Συμβουλίων Νέων⁷⁰.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο η Τοπική Αυτοδιοίκηση να ενεργήσει άμεσα και με δική της πρωτοβουλία να συστήσει θεσμούς άμεσης συμμετοχής των νέων στα κοινά. Η ιστορία έδειξε ότι τα Συμβούλια Νέων ως συμβουλευτικά όργανα δεν επιτέλεσαν τον σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκαν. Αυτό διαφαίνεται από την σταδιακή περιθωριοποίηση των συμβουλίων, την διακοπή χρηματοδότησης, την ελάχιστη υποστήριξη από τους οικείους φορείς, δήμους

⁶⁶ Grover Sonja C. (2011) Young People's Human Rights and the Politics of Voting Age

⁶⁷ Fahmy Eldin (2006) Young Citizens: Young People's Involvement in Politics and Decision Making

⁶⁸ Council of Europe publishing (2003) Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life

⁶⁹ Νόμος 3443/2006: «Τοπικά Συμβούλια Νέων και Άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Τ' Α, 41/27.02.2006.

⁷⁰ Νόμος 3852/2010: Φ.Ε.Κ. 87 Τ. 'Α, 7/06/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης».

και περιφέρειες, και φυσικά από την ταυτόχρονη αποξένωση και αποστασιοποίηση των νέων από τον εν λόγω θεσμό. Έτσι τα Συμβούλια Νέων σιγά σιγά έχασαν το κύρος τους και την πορεία από τους στόχους που είχαν αρχικά κληθεί να υπηρετήσουν. Συζητείται πάλι η επαναλειτουργία τους με καλύτερους όρους και πιο ειδικούς στόχους. Αυτό που χρειάζεται είναι κάτι καινοτόμο και νέο που θα φέρει την αλλαγή στην συμμετοχή των νέων. Το σύστημα συνδιαχείρισης που εφαρμόζεται στο Συμβούλιο της Ευρώπης για τη συμμετοχή των νέων στη λήψη αποφάσεων θα μπορούσε να λειτουργήσει ως υπόδειγμα και για το ελληνικό περιβάλλον με ανάλογες προσαρμογές. Στη συνέχεια στην εργασία θα παρατεθούν τρόποι με τους οποίους το σύστημα συνδιαχείρισης μπορεί να λειτουργήσει σε επίπεδο Δήμων.

5.2. Σύσταση Συμβουλίου Νεολαίας και Τοπική Αυτοδιοίκηση

5.2.1. Θεσμικό πλαίσιο

Για να παρατηρήσουμε αν το σύστημα συνδιαχείρισης μπορεί να λειτουργήσει σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης θα εξετάσουμε αρχικά τη διοικητική δομή ενός Δήμου στην Ελλάδα. Στη συνέχεια θα διατυπωθούν κάποιες προτάσεις εφαρμογής ενός συστήματος συνδιαχείρισης που να αντλεί από την εμπειρία του Συμβουλίου της Ευρώπης στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο Δήμος διοικείται από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο, τα δύο όργανα που λαμβάνουν τις αποφάσεις για όλα τα ζητήματα ενός Δήμου, από την καθαριότητα και τον ηλεκτροφωτισμό έως τις πολιτιστικές δράσεις και τις πολιτικές νεολαίας. Μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου μπορούν να εκλέγονται, σύμφωνα με το Νόμο 3852/2010, άτομα άνω των 18 ετών, ενώ μέχρι τη ψήφιση του «Καλλικράτη» το δικαίωμα του εκλέγεσθαι σε επίπεδο δήμων είχαν μόνο άτομα άνω των 21 ετών. Η δυνατότητα εκλογής στο διοικητικό συμβούλιο ενός δήμου νέων ατόμων είναι ένα θετικό στοιχείο για την ένταξη των νέων στη λήψη αποφάσεων, κάτι που παρατηρείται όλο και πιο έντονα τα τελευταία χρόνια. Το 2015 ιδρύεται από νέους Δημοτικούς Συμβούλους 18 έως 35 ετών η Ένωση Νέων Αυτοδιοικητικών⁷¹, μια ένωση προσώπων που φέρνει στο ίδιο τραπέζι δημοτικούς συμβούλους που είναι νέοι τόσο σε ηλικία

⁷¹ Epoli.gr. (2019). ΙΔΡΥΣΗ Ένωσης Νέων Αυτοδιοικητικών Ελλάδος (E.N.A.) ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. Διαθέσιμο: <https://www.epoli.gr/idrysi-enwsis-newn-aytodioikitikwn-ellados-a-82593.html>

όσο και νέοι στο χώρο της πολιτικής και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η ανταλλαγή καλών πρακτικών και η παρέμβαση σε καίρια ζητήματα με μια πιο ξεκάθαρη ματιά. Ωστόσο, μέχρι στιγμής η νεολαία δε διαθέτει σε έναν δήμο εκείνο το θεσμοθετημένο βήμα που χρειάζεται ώστε να ακουστεί η φωνή της.

Η εφαρμογή του συστήματος συνδιαχείρισης που προτείνεται στην παρούσα εργασία θα επιτρέπει στους Δήμους να συστήσουν ένα σώμα νεολαίας με την επωνυμία Συμβούλιο Νεολαίας, με δικό της καταστατικό και κανονισμό, το οποίο θα απαρτίζεται από νέους ανθρώπους, δημότες του κάθε δήμου ηλικίας 17-30 χρονών. Σκοπός του Συμβουλίου Νεολαίας θα είναι η χάραξη των πολιτικών που αφορούν τους νέους στο Δήμο και η ενασχόληση με τα κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι. Πιο συγκεκριμένα θα είναι υπεύθυνο για:

- Την αποτελεσματική ενσωμάτωση των πολιτικών για τη νεολαία στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων του Δήμου, διατυπώνοντας γνώμες και προτάσεις για γενικά ή ειδικά ζητήματα σχετικά με τη νεολαία στην περιοχή του Δήμου
- Να απευθύνει αυτές τις γνώμες και προτάσεις στο Δημοτικό Συμβούλιο
- Να διατυπώνει γνώμες και προτάσεις σχετικά με τις προτεραιότητες, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τις πιστώσεις του προϋπολογισμού για τους νέους
- Να συμβάλλει στην ανάπτυξη και προώθηση του εθελοντισμού, του πολιτισμού και του αθλητισμού
- Να καλλιεργεί τον εποικοδομητικό διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ νέων και άλλων φορέων
- Να εκπροσωπεί τη νεολαία στο δημοτικό συμβούλιο, με αποφασιστική αρμοδιότητα στα θέματα που αφορούν τους νέους.

Ειδοποιό διαφορά με τα υπόλοιπα συμβούλια νέων ή με τα παλαιότερα Τοπικά Συμβούλια Νέων, θα αποτελεί το γεγονός ότι οι νέοι δε θα συμμετέχουν απλά ως γνωμοδοτικά όργανα, αλλά θα μπορούν μέσω δημοκρατικών διαδικασιών, όπως για παράδειγμα διάλογο και ψηφοφορία, να αποφασίζουν για τα ζητήματα που τους αφορούν.

Το Συμβούλιο Νεολαίας θα είναι θεσμικό όργανο των Δήμων και θα χρειαστεί να οριστεί η σύστασή του με διάταξη νόμου, καθιστώντας τη λειτουργία του δεσμευτική για τον Δήμο. Θα συστήνεται με τη νομική μορφή ενός σωματείου ή ενός Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου και θα έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία περί σωματείων ή ΝΠΙΔ. Θα συστήνεται επιπλέον ειδική επιτροπή νεολαίας που θα αποτελείται από νέους του κάθε δήμου, νέους δημοτικούς συμβούλους ηλικίας έως 30 ετών και από φορείς της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με τη νεολαία. Η επιτροπή αυτή θα μπορεί να εκλέγει τα μέλη του Συμβουλίου Νεολαίας και να καθορίζει τους όρους της συνδιαχείρισης και της λήψης αποφάσεων που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Τα μέλη του Συμβουλίου Νεολαίας θα περνούν από ειδική εκπαίδευση στην αρχή κάθε θητείας, ώστε να κατανοήσουν πλήρως τον τρόπο λειτουργίας και διάρθρωσης του συμβουλίου και του συστήματος συνδιαχείρισης. Θα μαθαίνουν για τον τρόπο λειτουργίας ενός δήμου, την κατάρτιση του προϋπολογισμού και την οργάνωση των δράσεων και των χαρτοφυλακίων. Στην εκπαίδευση θα συμμετέχουν επίσης άτομα από την προηγούμενη θητεία και ειδικοί εκπαιδευτές (youth workers) που θα μεταφέρουν την εμπειρία και τις γνώσεις στην επόμενη θητεία.

Το σώμα του Συμβουλίου Νεολαίας θα εκλέγεται από ειδική επιτροπή που θα συστήνει ο Δήμος, η οποία θα περιλαμβάνει, νέους σε ηλικία δημοτικούς συμβούλους έως 30 ετών, εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και μεμονωμένους νέους του δήμου ηλικίας 16-30 ετών. Οι υποψήφιοι θα έχουν τη δυνατότητα να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους είτε ως μέλη οργανισμών νεολαίας είτε μεμονωμένα ως άτομα σε ειδική συνεδρίαση που θα πραγματοποιείται για την παρουσίαση των υποψηφίων. Η θητεία θα είναι τριετής. Το σώμα θα απαρτίζεται από 30 μέλη, τα οποία ύστερα από την εκλογή τους θα επιλέγουν τους τομείς που επιθυμούν να αναλάβουν αμισθί και με τους οποίους θα ασχολούνται μέσα σε υφιστάμενες δημοτικές δομές. Εάν υπάρχει πρόθεση για νέα δομή τότε αυτό θα συζητείται με το Δημοτικό Συμβούλιο.

5.2.2. Εφαρμογή του συστήματος συνδιαχείρισης

Το Συμβούλιο Νεολαίας αυτό θα είναι μεν διαφορετικό από το σώμα του Δημοτικού Συμβουλίου, αλλά θα συμμετέχει με εκπρόσωπο κανονικά στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, με δυνατότητα παρέμβασης και έκφρασης γνώμης σε θέματα που αφορούν τη νεολαία⁷². Το Συμβούλιο Νέων θα συνεδριάζει κάθε μήνα και έκτακτα όποτε κρίνεται απαραίτητο. Τα μέλη του θα εισηγούνται στο δημοτικό συμβούλιο του Δήμου για ζητήματα που αφορούν τους νέους και οι τελικές αποφάσεις θα λαμβάνονται με ομοφωνία μαζί με τους δημοτικούς συμβούλους. Το Συμβούλιο Νεολαίας θα λειτουργεί υπό την αιγίδα του Δήμου και συγκεκριμένα θα υπάγεται στο Τμήμα Νεολαίας του εκάστοτε δήμου. Εάν δεν υπάρχει τμήμα νεολαίας ή γραφείο νεολαίας σε κάποιον δήμο, τότε θα πρέπει να ληφθεί απόφαση ίδρυσης. Θα παρέχεται γραμματειακή και λογιστική υποστήριξη από υπαλλήλους του Δήμου, οι οποίοι θα δουλεύουν πλέον για το Τμήμα Νεολαίας. Εκτός από Τμήμα Νεολαίας, κρίνεται σκόπιμο οι Δήμοι να οργανώνουν και σχετική Αντιδημαρχία Νεολαίας, η οποία θα διοικείται από τον εκάστοτε αντιδήμαρχο που θα ορίζεται, αλλά με τη αगाστή συνεργασία και υποστήριξη εκπροσώπων του Συμβουλίου Νεολαίας.

Ο προγραμματισμός δράσης του Συμβουλίου Νεολαίας για το επόμενο έτος θα λαμβάνει χώρα στο τέλος κάθε χρονιάς και θα τίθενται οι προτεραιότητες για κάθε έτος ξεχωριστά, ανάλογα πάντοτε με τις τοπικές ανάγκες. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις πολιτικές και τις προτεραιότητες νεολαίας που αποφασίστηκαν για το επόμενο έτος και να μην αποκλίνουν του σκοπού τους. Το σώμα θα διαχειρίζεται σχετικό προϋπολογισμό που θα παρέχεται από τον Δήμο και που θα συντάσσει το ίδιο το Συμβούλιο Νέων μαζί με το υπόλοιπο δημοτικό συμβούλιο, με την βοήθεια της γραμματείας. Ο προϋπολογισμός θα ψηφίζεται στο τέλος κάθε έτους για το επόμενο έτος και θα αφορά τον προγραμματισμό δράσεων που αποφασίστηκαν, όπως ημερίδες, σεμινάρια, εκδηλώσεις, φεστιβάλ, και επιπλέον την λειτουργία και συντήρηση του κέντρου νεότητας. Θα περιλαμβάνει ακόμη δαπάνες ταξιδιών και διαμονής για την παρακολούθηση

⁷² Collins Mary Elizabeth, Astraea Augsberger & Whitney Gecker (2016) Youth councils in municipal government: Examination of activities, impact and barriers

από μέλη του σώματος διεθνών και ευρωπαϊκών εκδηλώσεων, συναντήσεων και εκπαιδεύσεων.

Επιπρόσθετα, το συμβούλιο θα μπορεί να καταθέτει προτάσεις έργων για χρηματοδότηση σε εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς και να διαχειρίζεται προγράμματα όπως το Erasmus+ κ.α. Όλες οι ενέργειες και διαδικασίες επί του προϋπολογισμού θα υπόκεινται κανονικά στο Εθνικό και στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Το Συμβούλιο Νεολαίας στην αρχή κάθε θητείας θα ορίζει επιτροπές και χαρτοφυλάκια τα οποία θα διαχειρίζονται τα μέλη του. Έτσι κάθε μέλος θα είναι επιφορτισμένο με συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο και θα μεριμνά για την επίτευξη των στόχων του. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε συγκεκριμένες θεματικές χαρτοφυλακίων και επιτροπών, όπως ανθρώπινα και κοινωνικά δικαιώματα, συμμετοχή των νέων, εκπαίδευση και απασχόληση, πολιτισμός, αθλητισμός και ένταξη νέων προσφύγων, μεταναστών και Ρομά.

Οι δράσεις που θα σχετίζονται με τα χαρτοφυλάκια θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τους εκάστοτε εντεταλμένους δημοτικούς συμβούλους, αντιδημάρχους και επιτροπές που έχουν οριστεί από το δημοτικό συμβούλιο. Κατά τη διάρκεια κάθε χρονιάς και στο τέλος της θητείας θα γίνεται η αξιολόγηση των χαρτοφυλακίων. Πιο συγκεκριμένα, θα αποτυπώνεται η επίτευξη των στόχων και οι προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν. Επιπλέον θα υπάρχει εκτός από τις ετήσιες και μια τελική αναφορά, ώστε η επόμενη θητεία να παραλάβει μια ολοκληρωμένη καταγραφή των δράσεων και να προσαρμόσει τον σχεδιασμό της, αξιοποιώντας την προϋπάρχουσα εμπειρία.

5.2.3. Συνεργασίες και δίκτυα

Σε κάθε Δήμο, με φροντίδα του Συμβουλίου Νεολαίας, θα πρέπει να υπάρχει κέντρο νεότητας ως χώρος συνάντησης των νέων. Η ύπαρξή του θα δώσει μια δυναμική σε κάθε δήμο ώστε να λειτουργήσουν με αυτόν τον τρόπο δομές και σημεία αναφοράς για τη νεολαία. Πιο ειδικά, ένα κέντρο νεότητας θα αποτελεί το «στέκι» νεολαίας για τη νέα γενιά σε έναν δήμο. Ο δήμος θα χρειάζεται να παραχωρεί χώρο για λειτουργία κέντρων νεότητας, τα οποία θα τελούν υπό την επίβλεψη και λειτουργία του Συμβουλίου Νεολαίας. Οι χώροι

αυτοί θα πρέπει να είναι ικανοί να φιλοξενούν τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Νεολαίας, με δυνατότητα διαδικτυακής μετάδοσης, όπως επίσης και τις δράσεις που θα διοργανώνονται, από ημερίδες και σεμινάρια έως εκπαιδεύσεις και απλές εκδηλώσεις. Ο χώρος θα είναι ανοικτός για όλους τους νέους που θέλουν να ψυχαγωγηθούν, καθώς σύμφωνα με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα είναι οργανωμένοι ώστε να προσφέρουν παιχνίδια και δραστηριότητες για όλους. Οι ηλικίες των νέων που θα μπορούν να τα επισκέπτονται θα ποικίλουν, αλλά δεν θα αποκλείονται από το χώρο ανήλικοι άτομα μεγάλης ηλικίας. Θα είναι ένας χώρος, όπου θα μπορεί να γεφυρωθεί το χάσμα γενεών και οι δράσεις θα αποσκοπούν ακριβώς σε αυτό: Να φέρουν τις γενιές κοντά τη μία με την άλλη. Τις δράσεις θα τις οργανώνει το Συμβούλιο Νεολαίας και θα μπορεί να καλεί οργανισμούς νεολαίας και ειδικούς εκπαιδευτές νέων (youth workers), οι οποίοι θα υλοποιούν τα προγράμματα. Επίσης, κάθε Συμβούλιο Νεολαίας θα επιδιώκει την συνεργασία και δικτύωση με τα υπόλοιπα Συμβούλια Νεολαίας που θα συσταθούν στην Ελλάδα και θα δύναται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις και τα θεσμικά όργανα του Εθνικού Συμβουλίου Νέων. Θα μπορεί δηλαδή να ορίζει εκπροσώπους και υποψήφιους, να συμμετέχει σε σεμινάρια και εκδηλώσεις, όπως φυσικά και σε έναν ανοικτό διάλογο για τη νέα γενιά, σε εθνικό πλέον επίπεδο.

Τα Συμβούλια Νεολαίας θα συμμετέχουν σε κάθε δημόσια διαβούλευση που αφορά τη νεολαία και θα συνεργάζονται με την Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και το Υπουργείο Παιδείας για όλα τα θέματα των νέων. Ακόμη, τα Συμβούλια Νεολαίας θα συνεργάζονται με τις Περιφέρειες και άλλους οργανισμούς στη χώρα και θα ορίζουν εκπροσώπους οι οποίοι θα συμμετέχουν ενεργά σε συνεδριάσεις της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.). Θα μπορούν να επεκτείνουν το δίκτυό τους και στο εξωτερικό με συμμετοχή στο Συμβούλιο Νέων του Συμβουλίου της Ευρώπης και με δικτύωση με άλλα νεανικά συμβούλια και οργανισμούς νεολαίας που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες.

Συμπεράσματα

Οι νέοι του 21^{ου} αιώνα έρχονται αντιμέτωποι με τις πλέον δύσκολες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συγκυρίες στο διεθνές περιβάλλον, χωρίς πάντα να διαλέγουν την εμπειρία και τη γνώση για να ανταπεξέλθουν σε αυτές. Από πολλές πλευρές έχει εκφραστεί φόβος για την πιθανότητα να μετατραπούν σε μια «χαμένη γενιά», ενώ συχνά χαρακτηρίζονται ως η γενιά που θα επιβιώνει μέσα από εναλλακτικές-ευέλικτες μορφές απασχόλησης και δε θα λάβει ποτέ σύνταξη, ως η γενιά της τεχνολογίας και της αποξένωσης. Οι νέοι, που πάντα θεωρούνταν η ελπίδα του παρόντος και του μέλλοντος, κινδυνεύουν να εγκλωβιστούν σε σοβαρά κοινωνικοοικονομικά αδιέξοδα, με την κατάσταση αυτή να μην επικρατεί μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Οι νέοι συγκαταλέγονται πλέον στις ομάδες εκείνες που τείνουν να χαρακτηρίζονται ως ευπαθείς λόγω του ότι βρίσκονται σε σημαντικά πιο μειονεκτική θέση σε σύγκριση με άλλες πληθυσμιακές ομάδες. Το γεγονός αυτό οφείλει να αποτελέσει αντικείμενο σοβαρού προβληματισμού για τις τοπικές και εθνικές αρχές, ώστε να δώσουν στα θέματα που αφορούν τη νεολαία την προσοχή που τους αρμόζει και να καταστρώσουν νέες πολιτικές και δράσεις με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Η συμμετοχή των νέων στα κοινά και η δυνατότητα να αποφασίζουν για πράγματα που αφορούν την καθημερινότητά τους, το παρόν και το μέλλον τους είναι βασική προϋπόθεση μιας συμμετοχικής και δημοκρατικής διαδικασίας μέσα σε έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης⁷³. Από τους Δήμους, τις Κοινότητες και τις Περιφέρειες δίνονται τα πρώτα κίνητρα ενεργού συμμετοχής σε μια ομάδα-στόχο, τόσο πολύπλοκη και διαφορετική, αυτή της ομάδας των νέων. Οι νέοι έχουν διαφορετικές ανάγκες και ξεχωριστές εμπειρίες και όμως η ανάγκη τους για συμμετοχή είναι η ίδια⁷⁴.

Η παρούσα διπλωματική εργασία διαρθρώθηκε σε δύο μέρη. Στο πρώτο αναλύθηκαν οι πολιτικές νεολαίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης, με ειδική αναφορά στο σύστημα συνδιαχείρισης που λειτουργεί στον τομέα νεολαίας. Πραγματοποιήθηκε μια εκτενής βιβλιογραφική και διαδικτυακή μελέτη όσον

⁷³ Council of Europe publishing (2003) Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life

⁷⁴ Council of Europe, Council for Cultural Co-operation (CDCC), (2001). Education for democratic citizenship project, Education for democratic citizenship: methods, practices and strategies: final report, Strasbourg.

αφορά τις δομές του ΣΤΕ, όπως τα κέντρα νεότητας σε Στρασβούργο και Βουδαπέστη, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεολαίας και τις διάφορες επιτροπές. Μελετήθηκαν οι πηγές χρηματοδότησης και τα προγράμματα ενεργοποίησης των νέων. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, λήφθηκε υπόψη και η λειτουργία τμημάτων νεολαίας σε άλλους οργανισμούς με διεθνή επιρροή, όπως ο ΟΗΕ και η UNESCO. Ωστόσο, δεν παρατηρήθηκε παρόμοιο σύστημα συμμετοχής των νέων στη λήψη αποφάσεων, όπως το σύστημα συνδιαχείρισης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Υπάρχουν και λειτουργούν συμβούλια νέων στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς, όμως η συμμετοχή τους είναι καθαρά σε επίπεδο γνωμοδοτικό και όχι στη λήψη αποφάσεων.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας διερευνήθηκε η κατάσταση που επικρατεί στις μέρες μας στη τοπική αυτοδιοίκηση σε σχέση με τους νέους και έγινε μια πρώτη μελέτη και καταγραφή των ήδη υπάρχουσών δομών νεανικής συμμετοχής σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Παρουσιάστηκε η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία στην Ελλάδα, τα Τοπικά Συμβούλια Νέων και το Εθνικό Συμβούλιο Νέων. Όλες οι παραπάνω εθνικές δομές λειτουργούν πάλι με καθαρά γνωμοδοτικό χαρακτήρα, χωρίς οι αποφάσεις τους να έχουν άμεση ισχύ. Η παραπάνω διαπίστωση ήταν και ακριβώς ο λόγος για τον οποίο το δεύτερο σκέλος της εργασίας αφιερώθηκε σε μια πρώτη απόπειρα περιγραφής ενός οργάνου νέων, το οποίο θα έχει αποφασιστική αρμοδιότητα μέσα σε έναν Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα σε έναν Δήμο. Περιγράφεται μια ενδεχόμενη θεσμοθέτηση των Συμβουλίων Νεολαίας, χρησιμοποιώντας ως υπόδειγμα την αντίστοιχη καλή πρακτική που χρησιμοποιεί το Συμβούλιο της Ευρώπης, το σύστημα συνδιαχείρισης του ΣΤΕ, μέσω του οποίου οι νέοι αποφασίζουν από κοινού με τους εκπροσώπους των κρατών μελών για θέματα που αφορούν τη νεολαία.

Έτσι τα προτεινόμενα Συμβούλια Νεολαίας θα ιδρυθούν με νομοθετική ρύθμιση σε κάθε δήμο της χώρας και θα έχουν νομική μορφή. Θα απαρτίζονται από νέους ανθρώπους έως 30 ετών, είτε από το δημοτικό συμβούλιο είτε από την κοινωνία των πολιτών, και θα αποφασίζουν από κοινού με το δημοτικό συμβούλιο για θέματα νεολαίας, με απόλυτη ομοφωνία.

Παραθέτοντας και την προσωπική μου άποψη, το σύστημα της συνδιαχείρισης λειτουργεί στο Συμβούλιο της Ευρώπης με τα 47 κράτη μέλη και τις 30 οργανώσεις νεολαίας να αποφασίζουν με απόλυτη ομοφωνία στα ζητήματα νέων εδώ και αρκετά χρόνια. Όταν λοιπόν σε διεθνές επίπεδο ένα τέτοιο εγχείρημα λειτουργεί απαρέγκλιτα, σίγουρα και με τις αρνητικές διαστάσεις, όπως για παράδειγμα λόγω έλλειψης ομοφωνίας να χρειάζεται πολλές φορές η μετατροπή των εισηγήσεων ώστε να καλύπτει όλες τις απόψεις, τότε μπορεί σίγουρα να δοκιμαστεί, έστω και πιλοτικά σε τοπικό επίπεδο δήμων στην Ελλάδα. Αρχικά, τα Συμβούλια Νεολαίας θα αποτελέσουν τον πρώτο συμμετοχικό θεσμό που θα φέρει στο ίδιο τραπέζι νέους και εκπροσώπους των ΟΤΑ, με τη διαφορά όμως ότι οι νέοι θα λαμβάνουν άμεσα αποφάσεις και δε θα μένουν στο γνωμοδοτικό κομμάτι, όπως συνέβαινε έως τώρα. Οι νέοι θα έρθουν πιο κοντά με την ενασχόληση στα κοινά, έτσι ώστε να επιτευχθεί η ενεργοποίηση και η συμμετοχή στην πολιτική ζωή της τοπικής κοινότητας και κατ' επέκταση και της Ελλάδας. Νέες ιδέες, πρωτότυπα προγράμματα, καινοτόμες μέθοδοι θα ενταχθούν στους ΟΤΑ μέσα από τη φωνή της νεολαίας. Ο συνδυασμός της νεανικής συμμετοχής και της εμπειρίας των εκπροσώπων των ΟΤΑ θα έχουν ως αποτέλεσμα μια κοινωνία ανοικτή και προσιπή για όλους. Η επιλογή των νέων που θα συμμετέχουν στα Συμβούλια Νεολαίας θα γίνεται έτσι ώστε να καλύπτουν με τη συμμετοχή τους όλες τις ομάδες ενός δήμου, όπως για παράδειγμα θα υπάρχουν εκπρόσωποι, αθλητικών, πολιτιστικών και άλλων σωματείων. Η ηλικία καλύπτει πάλι ένα ευρύ φάσμα νέων ανθρώπων από 16 έως και 30 ετών, δηλαδή από μαθητές Λυκείου έως φοιτητές και εργαζομένους.

Στα λιγότερο θετικά αυτού του εγχειρήματος συγκαταλέγονται τα προβλήματα που τυχόν θα προκύψουν από μια τέτοια νέα προσέγγιση στη συμμετοχή των νέων σε έναν Δήμο. Ένα από αυτά είναι η αδυναμία λήψης απόφασης με ομοφωνία. Η ομοφωνία ως τρόπος λήψης απόφασης αποτελεί αρκετές φορές «ρίσκο» καθώς ολόκληρη η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης ενδέχεται να ακυρωθεί και να μην υπάρξει αποτέλεσμα. Σε διεθνές επίπεδο, λύση στο ως άνω ζήτημα αποτελεί η ενσωμάτωση όλων των απόψεων και η προσαρμογή των εισηγήσεων, έτσι ώστε να αποτυπώνονται στην απόφαση

όλες οι ιδέες και οι απόψεις. Στην Ελλάδα, η πραγματικότητα είναι διαφορετική καθώς κυριαρχεί στις περισσότερες των περιπτώσεων η λήψη αποφάσεων με πλειοψηφία, ενώ δεν είναι ανεπτυγμένο το σύστημα της ομοφωνίας. Το σύστημα της συνδιαχείρισης θα είναι η ευκαιρία να αναπτυχθεί το αίσθημα του αποφασίζουμε από κοινού, ομόφωνα για έναν κοινό σκοπό. Ωστόσο, εάν αποδειχτεί ότι το σύστημα της ομοφωνίας δεν λειτουργεί, σε μεταγενέστερο στάδιο θα δύναται να γίνει χρήση και της πλειοψηφίας. Άποψή μου είναι ότι εάν δεν δοκιμαστεί, δε θα μπορούμε να γνωρίζουμε εάν θα πετύχει. Επιπλέον, το χάσμα ηλικιών των νέων ατόμων που θα συμμετέχουν στα Συμβούλια Νεολαίας, θα μπορούσε να κρίνει κάποιος ότι θα επιφέρει προβλήματα κατανόησης κάποιων ζητημάτων που θα προκύψουν. Για παράδειγμα, διαφορετικά θα κατανοήσει κάποιος νέος 16 ετών ένα ζήτημα για την ανεργία και τελείως διαφορετικά ένας νέος 28 ετών. Το ζήτημα αυτό έχει προβλεφθεί, καθώς όπως ανέφερα και παραπάνω, θα υπάρχουν συνεχώς εκπαιδεύσεις και σεμινάρια των νέων από καταρτιζόμενους εκπαιδευτές και youth workers, ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο κατανόησης των ζητημάτων που θα έρθουν σε ένα συμβούλιο.

Εύκολο ή δύσκολο, αυτό που χρειάζεται το εν λόγω εγχείρημα είναι ο σωστός σχεδιασμός, με πρόγραμμα, προϋπολογισμό και σοβαρές τοποθετήσεις⁷⁵. Χρειάζεται σοβαρή ενασχόληση με τα ζητήματα νεολαίας και όχι επιφανειακή πολιτική «για τα μάτια των Ευρωπαίων»⁷⁶. Αυτό που χρειάζεται είναι οι νέοι να συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία από την αρχή με ιδέες, απόψεις και φωνή.

⁷⁵ Lasse Siouroula (September 1998- August 2001) Can you make a difference, Youth Policy facing diversity and change.

⁷⁶ European Youth Forum (2001): Strategies and key objectives for a youth policy in the European Union. Brussels.

Βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

Γενική γραμματεία νέας γενιάς & δια βίου μάθησης, υπουργείο παιδείας, έρευνας και θρησκευμάτων, (2018) Νεολαία 17-27, πλαίσιο στρατηγικής για την ενδυνάμωση των νέων.

Γκοβάρης Χ- Ρουσσάκης Ι. (2008) Ευρωπαϊκή Ένωση, Πολιτικές στην Εκπαίδευση. Υπουργείο Εθνικής παιδείας και θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Δίκτυο Νέων Ελλάδος, (2011). Ετήσια Αναφορά 2010 για τον Τομέα της Νεολαίας, διαθέσιμο ηλεκτρονικά στο <http://www.youthnet.gr/index.php/el/activities/reports>

Δίκτυο Νέων Ελλάδος, (2010). Ετήσια Αναφορά 2009 για τον Τομέα της Νεολαίας, διαθέσιμο ηλεκτρονικά στο <http://www.youthnet.gr/index.php/el/activities/reports>

Ελληνική Κυβέρνηση (Ιούλιος 2018) Ελλάδα: Μία στρατηγική ανάπτυξης για το μέλλον

Ευρωπαϊκό ίδρυμα νεολαίας. (2015) (Υποστηρίζοντας τους νέους στην Ευρώπη. (φυλλάδιο)

Ηνωμένα Έθνη. (2010) Παγκόσμιο σχέδιο δράσης για τη νεολαία

Καμπράνη, Ε. (2012) Η συμβολή της μη τυπικής και άτυπης μάθησης στην απόκτηση ψυχοπαιδαγωγικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτών ενηλίκων στην Ελλάδα: ζητήματα εγκυροποίησής τους μέσω της χρήσης του συστήματος Validpack. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Φιλοσοφική σχολή-

Τμήμα Φιλοσοφίας και παιδαγωγικής. Μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών:
Συνεχιζόμενη εκπαίδευση

Καταστατικός χάρτης του ΟΗΕ-1945

Ν. Βασιλειάδης Σ. Μπουτσιούκη. (2015) Πολιτιστική διπλωματία. Ελληνικές
και διεθνείς διαστάσεις

Νόμος 3443/2006: «Τοπικά Συμβούλια Νέων και Άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Τ' Α,
41/27.02.2006.

Νόμος 3852/2010: Φ.Ε.Κ. 87 Τ. 'Α, 7/06/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της
Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα
Καλλικράτης».

Ρεκλείτης Π., (1998). Συστημικές Προσεγγίσεις Οργάνωσης των
Επιχειρήσεων

Συμβούλιο της Ευρώπης (2015) Ελληνική έκδοση. Αναθεωρημένος χάρτης
για την συμμετοχή των νέων στην τοπική και περιφερειακή ζωή της
αποτελεσματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Χρυσομάλλης Μ.(2010) Η Συνθήκη της Λισαβόνας και η βελτίωση της
δημοκρατίας και της αποτελεσματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ξένη βιβλιογραφία

Abbott, Kenneth, and Duncan Snidal. (2000): Hard and Soft Law in
International Governance

Advisory Council on Youth (2015). The advisory Council on Youth (φυλλάδιο)

Ajsa Hadzibegovic, (2009), Conference Report. Co-Management: How does it
work?

Bojana Perovic. (2016). Defining youth in contemporary National legal and
policy frameworks across Europe

CEDEFOP. (2010) European Inventory on Validation of Non-Formal and
Informal Learning

Collins Mary Elizabeth, , Astraea Augsberger, Whitney Gecker .(2016) Youth councils in municipal government: Examination of activities, impact and barriers

Commission of the European Communities (2000) A Memorandum on Lifelong Learning

Commission staff working document. (2011) On EU indicators in the field of youth

Council of Europe and European Commission Research Partnership. (2004): Report of the Research Seminar 'The Youth Sector and Non-formal Education/Learning: working to make lifelong learning a reality and contributing to the Third Sector'

Council of Europe publishing, 1999, Young People of the Year 2000: Active Members of the Local Community, participants in regional life, citizens of Europe

Council of Europe publishing. (2003) Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life

Council of Europe publishing. (2003) Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life

Council of Europe, Council for Cultural Co-operation (CDCC), (2001). Education for democratic citizenship project, Education for democratic citizenship: methods, practices and strategies: final report, Strasbourg.

Deloitte & Touche (2004) Evaluation of the partnership covenant on training in youth work between the European Commission and the Council of Europe- Final report.

Directorate of Democratic Citizenship and Participation, Youth Department.(2016). The Council of Europe and youth policy Support, assistance and resources for youth policy development in Member States.

Eberhard L. (2002). The Council of Europe and youth. Thirty years of experience. Council of Europe

ECORYS (2013) Evaluation of the European Commission - Council of Europe Youth Partnership Agreements 2007-2011/12 – Final report

EU-CoE Youth Partnership. (2011) Pathways 2.0 Towards Recognition of Non-Formal Learning/Education and of Youth Work in Europe

European Commission (2001): White Paper: A new impetus for European youth. Brussels.

European Commission.(2015). The contribution of youth work to address the challenges young people are facing, in particular the transition from education to employment-Results of the expert group set up under the European Union Work Plan for Youth for 2014-2015

European Youth Forum (2001): Strategies and key objectives for a youth policy in the European Union. Brussels.

European Youth Forum (2002). European Youth Forum response to the European Commission's White Paper: A New Impetus for European Youth Adopted by the Bureau of the European Youth Forum

European Youth Forum (2005): Policy paper on recognition of non-formal education: confirming the real competencies of young people in the knowledge society. Brussels

European Youth Forum (2008): Policy paper on non-formal education: a framework for indicating and assuring quality. Castelldefels

European Youth Forum (2008): The sunshine report on non-formal education. Brussels

European Union (2014) Working with young people: the value of youth work in the European Union

Fahmy Eldin. (2006) Young Citizens: Young People's Involvement in Politics and Decision Making

Finn Yrjar Denstad. (2009) Youth Policy Manual. How to develop a national youth strategy

Grover Sonja C. (2011) Young People's Human Rights and the Politics of Voting Age

Hanjo Schild. (2017) 15 years of partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth: past achievements

Henn, M.; Oldfield, B.; Hart, J.(2017) Postmaterialism and young people's political participation in a time of austerity.

Lasse Siouroula.(September 1998- August 2001) Can you make a difference, Youth Policy facing diversity and change.

Lauritzen P. (1999) Vision, aims and objectives of a long term cooperation agreement. About the added value of institutional cooperation in the youth field

Lauritzen P. (2006): Defining youth work. Internal working paper, Council of Europe

Martin Aaron J. (2012) Young People and Politics: Political Engagement in the Anglo-American Democracies

Ohana Yaen (2006) Young People at the Heart of Europe: A Decade of the European Youth Centre Budapest

Petkovic Sladjana, Howard Williamson (2015) Youth policy in Greece

Salto-Youth Training & Cooperation Resource Centre. (2011) Recognition of Youth Work and Non-Formal and Informal Learning in the Field of Youth

Siurala, Lasse (2008): The variety and differences amongst the concepts of non formal education. Vilnius, 16.04.2008.

Unesco (2014) Unesco operational strategy for youth 2014-2021

Ηλεκτρονικές πηγές

Προτεραιότητες για τον τομέα νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης για την περίοδο 2020-2021

<https://rm.coe.int/priorities-youth-sector-en-2020-2021/168092e8a9>

Ιστοσελίδα συνεργασίας Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα της νεολαίας

<http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/about-us>

Ιστοσελίδα του Εθνικού Συμβουλίου Νεολαίας

<http://www.esyn.gr/el/>

Ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής-υλοποίηση Youth work

https://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/work_en

Ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης-αξίες

<https://www.coe.int/el/web/about-us/values>

Ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης-Ευρωπαϊκό ίδρυμα νεολαίας

<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>

Ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης-Ευρωπαϊκό ίδρυμα νεολαίας-ποιος μπορεί να συμμετέχει

<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation/who-can-apply>

Ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης-Νεολαία

<https://www.coe.int/en/web/youth>

Ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης-Αποστολή και θητεία στον τομέα της νεολαίας

<https://www.coe.int/en/web/youth/mission-and-mandate>

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

<https://www.echr.coe.int/Documents/Convention>

Διαδικτυακή εφημερίδα. Ίδρυση Ένωσης Νέων Αυτοδιοικητικών

<https://www.epoli.gr/idrysi-enwsis-newn-aytodioikitikwn-ellados-a-82593.html>

Διαδικτυακή εφημερίδα. Νέοι και πολιτική

https://www.huffingtonpost.gr/vassokollia/-_13645_b_18216840.html

Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών-Συμβούλιο της Ευρώπης

<https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stous-diethneis-organismous/sumboulio-tis-europis.html>

Άρθρο 67 του ΠΔ18/2018

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/FEK_organismos_ypourgei-oy_paideias2018.pdf

Ιστοσελίδα προσομοίωσης Ηνωμένων Εθνών

<https://www.nmun.org/>

Ιστοσελίδα Ηνωμένων Εθνών-Νεολαία

<https://www.un.org/development/desa/youth/news/2015/08/8477>

Ιστοσελίδα Ηνωμένων Εθνών-Νεολαία, ημέρα νέων 2016

<https://www.un.org/development/desa/youth/news/2016/06/international-youth-day-2016>

Ιστοσελίδα Ηνωμένων Εθνών-Νεολαία, ημέρα νέων 2017

<https://www.un.org/development/desa/youth/news/2017/07/international-youth-day-2017-youth-building-peace>

Ιστοσελίδα Ηνωμένων Εθνών-Νεολαία

<https://www.un.org/development/desa/youth/news/2018/07/iyd>

Ιστοσελίδα Περιφερειακού Κέντρου Πληροφόρησης Ηνωμένων Εθνών

https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=10